

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka — Godišnja pretplata 50 Din — Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 — Račun poštanske štedionice broj 12.943 — Oglas po ceniku — Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 22 marta 1935

God. VI — Broj 13

Severna straža

Prilike svakog pravca, a naše nacionalne prilike naročito, u severnom delu naše Otadžbine, takve su, da se o njima mora i treba da vodi naročita briga. Naše nacionalne prilike u tim krajevima, nastale posle mučeničke smrti našeg Velikog Kralja — Viteza Aleksandra Prvog Ujedinitelja, iziskuju naročitu i specijalnu pažnju svih merodavnih, a naših sokolskih mero-davnih krugova naročito. Ta je pažnja potrebna danas više nego ikad. Danas, kada se sve što nasloži zemlji i našoj naciji ne misli i ne želi dobro, — od peštanskih radio stanica do jankapusta, i onih elemenata koji su se stavlili u službu naših neprijatelja, — upreglo i stavlju u pokret sve što se samo može, a često i ne može zamisliti, kako bi ostvarili svoje paklene preveratne ciljeve i želje: razjediniti i oslabiti našu otadžbinu.

Između ostalog, specijalnu pažnju valja pokloniti našim kolonistima u ovim krajevima, gde je pretežno nastavljen manjinski život. U toj manjinskoj sredini sprovedena je kolonizacija našeg življa iz Bosne, Hercegovine, Like, Crne Gore i Dalmacije. Oni su ovde dobili izvesne površine zemlje i — ništa drugo. Oni su dosli u ove krajeve praznih šaka, bez igde ičega, na isto tako praznu i golu zemlju, koja im je dodeljena.

Fakat, da je u ove manjinske krajeve naseljeno više hiljada naših porodica, svakako je utešan i za pohvalu. To naseljavanje našeg življa ovamo, imalo je svakako dvojaki cilj: da se našoj najčistoj rasi iz gorskih krajeva obezbedi bolji i sigurniji životni opstanak, a i u isto vreme da vrše i jednu užvišenu misiju: da budu severna straža.

Međutim, pri tome se nije dovoljno vodilo računa o najvažnijim problemima: u koju sredinu taj naš živalj i pod kakvim materijalnim i ekonomskim prilikama dolazi u jednu skoro homogenu manjinsku sredinu. Našao se u jednoj savršeno nepoznatoj sredini, bez igde ičega, sem gole zemlje, taj naš nacionalno svestan i rodoljubiv narod, neobavešten o mentalitetu i karakternim osobinama naroda medu koji je došao, naišao: je na ogromne teškoće, i, silom prilika, bio je preprišten sa mom sebi i sredini u kojoj se našao. Neprijatelji našeg naroda i naše zemlje brzo su učili tu slabu stranu, i odmah su tražili i našli načina da to i takvo stanje našeg naroda iskoriste u svoje prevaratničke smerove. Oni su tom našem nezbrinutom narodu pružili razne "pomoći" u vidu "zajma", "saveta", obećanja razne vrste i drugo. Plemenit, kakav može da bude samo rasni jugoslovenski narod, primao je sve to s verom: da mu to pruža prijatelj iz priljelskih i čovečanskih pobuda. Međutim, ovako obavezan od svojih sugrađana manjinskih narodnosti, naš živalj je postao orudje u rukama neprijatelja. Vreme je već do sada pokazalo, da sve ono što je učinjeno "dobra" tom našem življu od strane manjinaca, učinjeno je smišljeno i planski, da se taj naš živalj "obaveže" i time izgubi svoju samostalnost i neovisnost, a koja mu je u prvom redu potrebna da bi mogao braniti naše državne i nacionalne interese u ovim najugroženijim krajevima naše otadžbine. I to im je skoro potpuno i uspelo. Ima bezbroj konkretnih, primera o tome, kako ti naši kolonisti rade rame uz rame sa ovorenim našim nacionalnim neprijateljem u borbi protiv svakog i svega, što je nacionalno ispravo i što je po našoj i državu korisno. Zalosna je, ali bolna istina, da taj naš živalj to čini nesvesno, pretpostavljajući da mu je dužnost da radi uz i za onog koji ga je u nuždi "pomogao", ili mu stavio u izgledu neku obiljanu "pomoć" i "potporu". U svojoj plemenitosti, u svom poštenju i svojoj karakternoj ljubavi za pravdu i istinu, taj naš živalj nije sposoban da proze svu niskost u podmetanju i zavaravanju, koja se nadnjim vrše od strane njemu još nepoznatog naroda. On je još uvek pod utiskom svog odgoja u svojoj užoj poštibini iz koje je došao ove krajeve. Verujući, da služi poštenoj stvari kada "vraća" dug, on u službi tudina, za jedno sa njim proganj svakog isprav- usudi da javno iskaže svoje mišljenje

o destruktivnom radu velike većine naših manjinaca.

Već danas može se zapaziti i jedna još teža posledica tog i takvog stanja naših kolonista u severnim krajevima. Naime, od opravdanog očekivanja, da će uticaj manjinaca na naš javni život svakog pravca opasti dolaskom i naseljenjem našeg življa medu njih, da će minoritetski živalj biti manje otporan u pitanju naše nacionalne politike u ovim krajevima, dogada se sasvim obrnuto. Većina tog našeg nacionalnog elementa upućena je da pridođe što više uza se naklonost manjinaca, koji dominiraju i koji su odlučujući faktori po svim javnim i opštim pitanjima. Mnogi naši gorštaci odoše već i tako daleko, da su počeli da uče, i mnogi i naučiše jezike manjine u kojoj žive, što bi u drugim prilikama i pod drugim okolnostima bilo samo za pohvalu. Tako se dešava, da, umesto da se ti manjinci prilagodavaju nama, da uče jezik zemlje u kojoj blaguju, dešava se obrnuto: mi se prilagodavamo njima: učimo njihove jezike, primamo njihove običaje, vodimo život kakav nam oni nameću, progonimo jedan drugog koji bi se što više dodvođili toj saci manjinaca, i time srozavamo ne samo svoj lični već i opšti nacionalni ponos, a svim tim našim držanjem i delanjem činimo anacionalnim i neprijateljanskim elementima ogromne usluge, a svojoj rođenoj zemlji grđnu štetu.

Manjinci su uspeli da svoj uticaj na naš živalj ispolje u tolikoj meri, da je na mnogim kolonijama nacionalni i kulturni život našeg naroda veoma ne-utešan. Kao glavna posledica tog uticaja manjinaca, najneutešnija je pojava to: da na mnogim tim novim naseljima, gde živi samo čisto naš jugoslovenski živalj, nema ni sokolskih četa. Taj naš živalj, po primeru sredine u kojoj živi, glavnu brigu polaže na svoje materijalno stanje, a sve drugo njemu postaje nepotrebno. On je počao apatičan prema svemu što ima značaj opštег narodnog i nacionalnog interesa. Još jedino partiski politička pitanja mogu u njemu da pobude malo živilj interes. Ali, tada i tu pada u šake elementima, koji vode politiku suprotne interesima i zemlje a naročito suprotnu interesima jedinstvena jugoslovenskog naroda i jugoslovenske ideo-ologije.

Taj manjinski element, okupljen i vrsto povezan u svoju nacionalističku manjinsku organizaciju, postepeno podjavljuje i materijalno i moralno sav nas živalj koji mu je na domaku, a to čini naročito nad elementima skoro ovamo doseljenima. Oni upotrebljavaju svako mogućno sredstvo, da taj naš živalj sasvim onemoguće u svakoj konstruktivnoj delatnosti u nacionalnom pravcu. A, u isto vreme, opet, oni svakom zgodom i prilikom veličaju sebi i svoju "kulturnu", i, šta više, na jajnim svojim skupovima, bez ustezanja stane našeg naroda iskoriste u svoje prevaratničke smerove. Oni su tom našem nezbrinutom narodu pružili razne "pomoći" u vidu "zajma", "saveta", obećanja razne vrste i drugo. Plemenit, kakav može da bude samo rasni jugoslovenski narod, primao je sve to s verom: da mu to pruža prijatelj iz priljelskih i čovečanskih pobuda. Međutim, ovako obavezan od svojih sugrađana manjinskih narodnosti, naš živalj je postao orudje u rukama neprijatelja. Vreme je već do sada pokazalo,

da sve ono što je učinjeno "dobra" tom našem življu od strane manjinaca, učinjeno je smišljeno i planski, da se taj naš živalj "obaveže" i time izgubi svoju samostalnost i neovisnost, a koja mu je u prvom redu potrebna da bi mogao braniti naše državne i nacionalne interese u ovim najugroženijim krajevima naše otadžbine. I to im je skoro potpuno i uspelo. Ima bezbroj konkretnih, primera o tome, kako ti naši kolonisti rade rame uz rame sa ovorenim našim nacionalnim neprijateljem u borbi protiv svakog i svega, što je nacionalno ispravo i što je po našoj i državu korisno. Zalosna je, ali bolna istina, da taj naš živalj to čini nesvesno, pretpostavljajući da mu je dužnost da radi uz i za onog koji ga je u nuždi "pomogao", ili mu stavio u izgledu neku obiljanu "pomoć" i "potporu". U svojoj plemenitosti, u svom poštenju i svojoj karakternoj ljubavi za pravdu i istinu, taj naš živalj nije sposoban da proze svu niskost u podmetanju i zavaravanju, koja se nadnjim vrše od strane njemu još nepoznatog naroda. On je još uvek pod utiskom svog odgoja u svojoj užoj poštibini iz koje je došao ove krajeve. Verujući, da služi poštenoj stvari kada "vraća" dug, on u službi tudina, za jedno sa njim proganj svakog isprav- usudi da javno iskaže svoje mišljenje

da su baš ovi krugovi u već oslobođenoj našoj otadžbini bili toliko drski i smeli, da su 1920 godine digli i oružje na naš narod i na našu vojsku, kojom je prilikom palo i mrtvih glava... A sve se to baca u zaprečak samo radi neke prolazne i problematične slave i go-milanja novca, pa ma ta slava i materijalno obezbeđenje dolazio i od najgoreg neprijatelja našeg naroda.

Neka se ne pomisli, da je ovo izneto u cilju nekog sejanja mržnje medu manjinskim i našim živaljima. Ne. Izneto je jedino u cilju, da se prikaže pravo stanje našeg nacionalnog života, koje je — ne preterujem kad ovo kažem — u mnogočemu još i mnogo gore nego što je bilo pre 1918 godine. Tada smo bili porobljeni i sasvim je prirodno da smo mnogošta morali da gutamo i trpimo, što bi opet bilo prirodno da to sada ne bi trebalo i ne bi smelo da se tripi i guta, a trpimo i gutamo više nego što smo tada morali. Tada je naš narod u ovim krajevima bio voden i nacionalna svest čuvana od ljudi svetlih imena. Danas se tom našem narodu nameću za "vodeć" ljudi koji su i tada pa i sada služili samo neprijatelju i svom džepu. A sve što je patriotsko i nacionalno svesno, odabčeno je ili se samo povuklo, pa ne-moćno očajava da sudbinu svoga naroda ovih krajeva.

Naši otpadnici, pak, služeći neprijatelju, ne prezazuju ni od kakvih sredstava da bi zadovoljili "gazdu" i svoju bolesnu ambiciju. Ne prezazuju ni od toga, da i našu najveću svetinju, naše Sokolstvo, upotrebljuju u te njihove izdajničke i prljave poslove. Ranije, taj i takav elemenat nikada nije htio ni da čuje za Sokolstvo. Danas, međutim, taj se elemenat gura svuda, pa i u sokolske redove. Ali, ovde se gura odmah u prve i "vodeće" redove, oda-kle sa lepom i zvučnom sokolskom "titulom" vršlja u ime onih, sa kojima ni duhovno ni idejno nema ni malo veze.

S druge strane, o čemu sam na ovom mestu već nekoliko puta imao prilike da govorim, naši manjinci čine isto to, pa još i gore.

Imam pozitivne dokaze iz merodavnih izvora, iz sredine manjinaca, o tome: da jedna velika manjinska nacionalistička organizacija u našoj zemlji, od kad im se za to ukazala mogućnost, šalje svoje članove u redove Sokolstva, da ovde vrše špionazu o radu Sokola! To je pojava, koja svakog rodoljuba i patriotu mora da tišti.

Ali, kao uteha, tu je opet seznanje, da neprijatelji našeg naroda i našeg jedinstva zaziru od Sokolstva i njegove ogromne moralne snage.

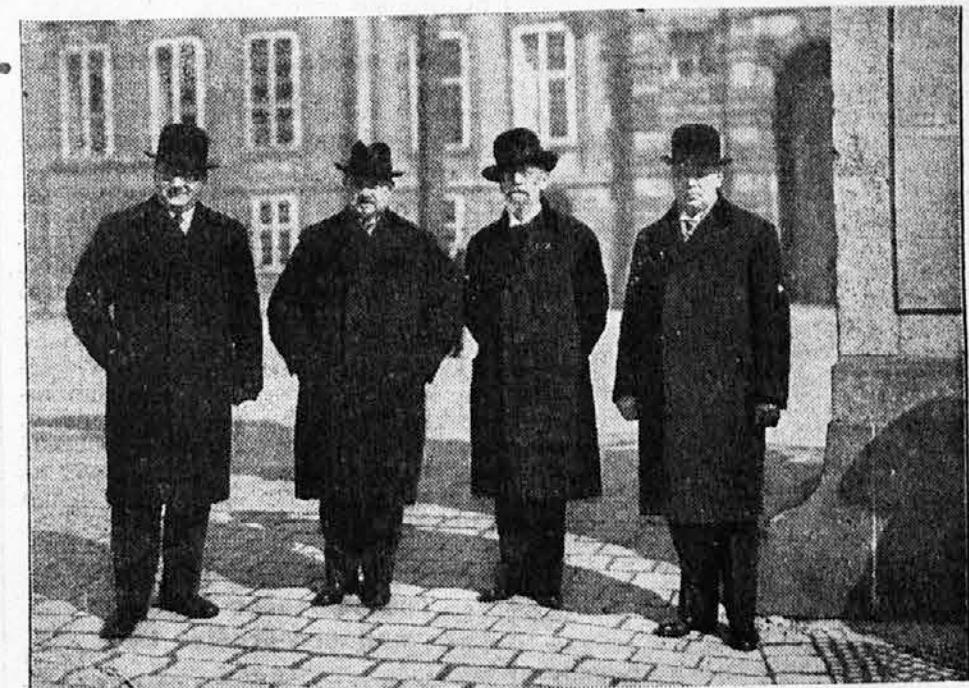
Ti neprijatelji nisu još potpuno svesni toga, da je Sokolstvo toliko čvrsto i nerazdjeljivo telo, sazданo iz pravde, bratstva, ljubavi i istine, da ga nikakve sile na svetu nikada i nikakvim sredstvima neće i ne mogu oboriti. Nisi svesni, da Sokolstvo nema ni od koga ništa da krije, da se celokupan sokolski rad obavlja i vrši javno, bez poverljivih i skrivenih "arhiva", da je Sokolstvo granitna kula, iz koje zrače samo pravda, čovečnost i istina, i da su ti zraci upereni ne samo svem Slovenstvu, već i čitavom čovečanstvu. Po svojim karakternim osobinama nisu sposobni da vide koliko su ti zraci jasni i čisti, i da u njima nema ništa skrivenog što bi ma sa čije strane trebalo špijunisati.

Oni mogu i dalje da viču i urlaju na svojim skupovima: »Ne dajmo se, čuvajmo i negujmo našu kulturu, naš jezik i našu narodnost«, a pri tome ne nači da potrebno da bar jednom reči spomenu bilo Vladara ove zemlje, bilo naš narod. Neka produže, neka time propovedaju i stvaraju separatizam, tražeći od svojih sunarodnika potpuno izdvajanje i ne hteti nikakvu saradnju s narodom u čijoj zemlji blaguju i uživaju takve blagodeti kakve su zasluzuju, — samo pri tom neka budu svesni jednoga: da će ih Sokolstvo sve pregaziti!

Sokolska — jugoslovenska ideologija pregazila je kudikamo teže i opasnije prepreke u borbi za svoje svetle ideale, pa će pregaziti i sadašnje sitne i niske intrige onih, koji ne mogu da se pomire sa stvarnošću: da ju u temelje Jugoslavije uzidano i najdragočenije što je sav jugoslovenski narod imao, — uzidana je krv Tvorca Jugoslavije, krv Mučenika, Viteškog Kralja Aleksandra Prvog Ujedinitelja! Ti su teme-

Jugoslovenski Sokoli

kod T. Masarika

Prestavnici jugoslovenskog i češkoslovačkog Sokolstva nakon prijema u Hradčanima; (s leva na desno: prosvetar Saveza SKJ br. dr. Vl. Belajčić, starosta ČOS br. dr. St. Bukovski, i zam. Saveza SKJ br. E. Gangl i prosvetar ČOS br. Ant. Krejčí)

Prošlog četvrtka, dne 14 o. m. bili su primljeni u Hradčanima, prostranoj biblioteći — omiljenom mestu rada Prezidenta Republike — izaslanici Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije i zamenik starešine brat E. Gangl i savezni prosvetar brat dr. Vl. Belajčić, koji su povodom 85-rođendana T. G. Masarika, u znak dубоке zahvalnosti, u ime jugoslovenskog Sokolstva, predali divnu umetnički izradenu Spomenicu. Isporučujući pozdrave i najlepše želje jugoslovenskog Sokolstva, I zamenik starešine brat Gangl dao je izraza velikog poštovanja, ljubavi i oda-nosti, koje gaji celokupni jugosloven-

ski narod prema sedom Presidentu bratske Češkoslovačke Republike, svo-me uvišenom i zaslužnom prijatelju.

U isto vreme, zajedno s prestavnicima Saveza SKJ, podneli su čestitku i u ime Češkoslovačke obce sokolske starosta brat dr. St. Bukovski i prosvetar Ant. Krejčí i predali vanredno lepo izradenu adresu češkoslovačkog Sokolstva.

Prestprednik Republike, brat Toma G. Masarik, bio je vidljivo ganut ovim čestitkama Sokolstva, prema kome je uvek gajio najveću ljubav i iskazivao visoku pažnju i naklonost, pa je sa zanimanjem razgledao obe spomenice.

Masarik o Sokolstvu i telesnom uzgoju

U svojim razgovorima s Emilom Ludvigom, koji su razgovori izašli upravo ovih dana u knjizi "Duh i čin", dođirnuo se je president Masarik medu ostalim i Sokolstva i telesnog uzgoja: — "Kasnije sam redovno vežbao u Sokolu: grčki ideal — biti zdrav i što je više moguće harmonički vaspitan." Na pitanje, da li president misli, da se na ovaj način odmara duh, odgovorio je: "Duševni rad često zamara i upravo tako podgriza telo kao i fizički. Kada moram mnogo i intenzivno da mislim, onda osećam često glad kao i nakon finičkog rada. Razuman duševni radnik

mora uvek misliti i na svoje telo. Švadodnevna je potreba, da se bar kratko vreme prošće svežim vazduhom. To sam uvek činio." I još se seća Sokolstva, kada ga je Ludvig zapitao: "U takvoj burnoj mladosti sigurno ste našli starije prijatelje, koji su Vam označili pravac života?" Na ovo pitanje pretdsednik Masarik se zamislio i rekao: "Malo. Jedva. Učio sam se, doduše, kod mnogih, ali pravac — to ne. Prijatelj mi je taj, kome govorim Ti. Jedan ili dvojac od njih već su mrtvi. Samo Sokolima, braći, s kojima sam vežbao govorim Ti!"

Iji toliko čvrsti i stabilni, da ih nikakva sila na svetu ne može, ne porušiti, nego ih ne može ni poljuljati. Neće ih poljuljati sitničarska pakost i zloba na njih, koji svojim intrigantskim i nekulturnim sredstvima žele da ometaju razvoj nacionalne svesti na našem severu. Neće stati na put jednom gigantskom delu, koje se zasniva na pravdi i istini, ni svi pakleni planovi Janka Puste, koja, mi to dobro znamo, nije isčezla i koja i dalje ne miruje i prosipa svoju otvorenu pakost i zlobu na našu svetinju, našu slobodu i jedinstvo. Neće spreći našu konačnu pobedu ni svih pusti milioni koji se odande prosipaju u svrhe ostvarenja paklenih namera. Neće i ne može laž, zloba i intrig pobediti pravdu, ljubav i istinu. Neće pomoći ni svakodnevni "vapaj" peštanske radio stanice, da ovaj, severni deo naše zemlje "treba i mora da se vrati majci krune Sv. Stevana". Sve to neće pomoći, — jer tu je i naše Sokolstvo, koje je dovoljno garantija da sve te falange neprijatel

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Župske skupštine župa ČOS

Krajem februara i početkom marta održale su svoje skupštine sledeće župe: Tješinska — Jana Čapka, koja pokazuje veoma lep napredak, pa je i broj njenog članstva porastao za 500 pripadnika. Župa broji danas 57 društava i 2 0tska, koja će se još tokom ove godine pretvoriti u samostalna društvo. Na skupštini konstatovalo se sa žaljenjem, da su poljski Sokoli, članovi poljskog Sokolstva u Češkoslovačkoj, prekinuli sa župom dosadašnje odnosa i da su se postavili, nažalost, u redove najgorih političkih huščača protiv Češkoslovačke Republike. Druga župa je Slovačka župa, koja ima svoje sedište u pograničnom gradu Brzečlavu, a koja broji skoro 9000 pripadnika u 46 društava od kojih imade 20 njih vlastite sokolane. ČOS zastupao je na skupštini brat dr. Kladivo. Skupština je zaključila, da se održi ove godine župski slet u Klobouku kod Brna.

Treća župa, koja je održala skupštinu je Potkarpatska župa u Berehovu. Svi pripadnici broj ova župa, koja radi u vrlo teškim okolnostima, 4732. Župski slet održaće se u Mukachevu, metropoli Potkarpatske Rusije, koja je sastavni deo Češkoslovačke. — Sokolska župa Jana Žižke održala je svoju skupštinu u znaku priprema za veliki međudružinski slet u Taboru. ČOS zastupao je brat Mašek, koji je župi čestitao njenu 50 godišnjicu. Ova župa broji 52 društva i 2 0tska. Od ovih ove godine proslavlje ujedno sa župom 50 godišnjicom svog rada sledeća društva: Jindříhuv Hradec, Soběslav i Mlade Vožice, dok slave 25 godišnjicu svog opštanka društva Jistebnjice i Lomnice. — Sokolska župa Fignerova održala je svoju skupštinu 10. o. m. u Mladoj Boleslavi. Svi pripadnici broj u 84 društva i 1 0tsku preko 16.000. Broj pripadnika porastao je za 240, od toga 170 narasta i dece. Najjače društvo ove župe je Mlada Boleslava sa 1308 članova. — Župa Pogronská (Slovačka) zasedala je 24 februara uz ešće dr. Keleru, kao delegata ČOS. Ova župa osnovana tek nakon oslobođenja Slovačke, a broji danas 28 društava i jedan otsek sa 3349 pripadnika. Broj pripadnika porastao je za 249. — Istočno-slovačka župa održala je svoju skupštinu 3 marta u Košicama. Delegat ČOS bio je brat dr. Juraj Slavik, zamenik starešine ČOS. I ova župa, osnovana posle rata, danas je već prilično jaka te broji 24 jedinice sa preko 7000 pripadnika. Porast prema 1933 čini preko 400 pripadnika.

Prva sokolska družina u Slovačkoj

Sokolsko društvo Nove Zamki u Južnoj Slovačkoj priprema osnivanje prve sokolske družine u selu Degešu. U ovom je selu mešano stanovništvo — slovačko i madžarsko. Ova družina, koja bi odgovarala našim četama, ima da služiti kao priprema za osnivanje

sokolskog društva. Sve pripreme vode domaći Slovaci i češki državni nameštenici, koji su vrlo aktivni. Uspeh ove družine imao bi, valjda, da posluži jačoj sokolskoj akciji u Slovačkoj, da bi se moglo Sokolstvo proširiti i u sela slično kao što su kod nas sokolske čete prenele sokolsku misao i sokolski rad u našu selo. Jakom voljom i velikom požrtvovanju moći će češkoslovačko Sokolstvo da prebrodi sve potekoće i predrasude, pa da širenjem Sokolstva putem osnivanja sokolskih postojačkih najbolje odgovori na drske i neosnovane napadaje patra Hlinku, kojemu je prisikočio u pomoć i naš krčki biskup g. dr. Srebrnič, kada je patru Hlinku nedostajalo argumenata.

Nova odora čeških američkih Sokola

«Sokol američki», organ američko-češkog Sokolstva, donosi u svom devetom broju slike i opis nove članske odore. Boja će biti ista kao i odora čeških i naših Sokola, samo što će umesto surke imati običan haljetak, ali s vrpeom, da se može prebaciti i preko leda. Hlače su duge kao kod nas, košulja će biti bela s crnom kravatom, a kapa biće slična američkim vojničkim kapama s crveno-belo-modrom kardom. Ova nova odora biće, dakle, kombinacija sokolske odore, modernog gradanskog odela i vojničke kape, pa je pitanje u koliko će biti praktičnija i ukusnija.

Nekoliko podataka iz najveće češkoslovačke župe i iz najjačeg društva ČOS

Kako je već poznato najjača i najveća župa u ČOS je Istočnočeška župa Pipihova sa sedištem u Hrudimu. Ova župa održala svoju glavnu skupštinu 31. o. m. Podeljena je na 10 okružja, u kojima imade svega 156 društava. Članska broj preko 16.000, narasta i dece oko 2200, a dece preko 11.000, svega, dakle, skoro 30.000 sokolskih pripadnika. Lanju održala impozantan slet, a ove godine sprema svoj jubilarni slet u Češkoj Tršćevi. Najjače društva u ovoj župi sledeća su: Pardubice, Hrudim, Litomišl, Visoke Mito, Polička i Češka Tršćeva. — Najjače sokolsko društvo ČOS pak je Vinogradski Sokol u Pragu, koji broji preko 6000 pripadnika, dakle više nego koja župa. Ove godine ovo društvo napokon će doći do svog velikog sokolskog doma, u kojem će se moći da koncentriše sav rad (do sada imalo je dve manje sokolane). Ovaj novi sokolski dom, koji će biti impozantna i krasna građevina, podiće će se u Rigrovom parku na Vinogradima. Sokol Vinogradi ima članova vežbača 494, naraštajača 151, a muške dece 762, članica 419, naraštajača 178 i ženske dece 753. Prednjaka je 92, a prednjakinja 57. Pored toga imade društvo još 60 jačaca, svoj orkestar, svoju duvalačku glazbu, pozorište, i t. d.

Sirina kukova (zdelice): meri se ginekoškim šestarom, uzimajući u obzir udaljenost od obih prednjih krajeva rubova trbušnih kostiju (spinac ili acar anteriores superiores).

Merenje respiratornog indeksa: vrši se tako, da se od obima grudnoga koša kod najjačeg izdisaja (inspiracioni obim minus ekspiracioni obim). Ta razlika treba da iznosi barem 8 do 10 cm.

Merenje vitalnog kapaciteta plućiju: vrši se spravom, koja se zove spirometar. Ta se sprava sastoji iz gumene jastučice (balona) iz kojega izlazi cev, u koju se duva. Jastučice leži između dve dašćice, koje su na jednom rubu spojene u šarniru. Onaj, koga merimo, udahne što najviše može vazduha u pluća, i stavlji cev spirometra u usta izdahne ga do kraja u balon. Balon se nadigne i rastavi obe dašćice odgovarajući količini izdahnutog zraka. Kad koji time načine obe dašćice spirometra otčita se na skali, i on daje veličinu vitalnog kapaciteta plućiju.

Merenje snage srčanog mišića: izbroji se kucanje (bilo, puls) žile kucavice (art. radialis) na podlaktici, koje iznosi kod normalnog zdravog srca 70 do najviše 75 kucanja u minuti. Iza toga izvede vežbač uzastopce 25 dubokih čučanja, pa mu iz toga odmah opti izbrojimo puls. Kod zdravoga srca nećemo naći više od 100 kucanja u minutu, iza tih 25 čučanja. Najdulje nakon 2 minute zdravo i normalno srce opte će udarati 70 puta u minuti.

Brojevi, koji rezultiraju iz gore opisanih merenja, služe za sastav indeksa somatske grade vežbačkog tela. I lajicima već je poznata jednostavna formula po Broki, koja glasi: Težina tela treba da je jednak visini u centimetrima minus 100. Ta formula vredi za težinu u delu, a donekle je tačna samo za srednje visine i za srednju dobu od 25 do 40 god. Kaup je predložio t. zv. indeks proseka dužine, koji se izračunava tako, da se težina podeli sa kvadratom visine, što iznosi kod normalno građenih uvek približno 2.28 ($T : V^2 = 2.28$).

Birger predlaže modifikovani Pirkeov indeks, koji uzimlje obzir odnosnog težine prema visini tela u centimetrima (treći koren od težine, podijelen sa visinom trupa, jednak je 1). Slomka je popravio tu formulu tako da se u obzir uzimlje i izračunata korektura dobe vežbača (Ka), i za tu Ka vrednost, on je sastavio posebnu tabelu. Ka se odbija od Birgerove jed-

nadžbe: $\frac{\text{težina}}{\text{visina trupa}} - Ka = 1$. Erismanov indeks uzimlje u obzir visinu tela i obim grudnoga koša (u cm), tako da obujam grudnoga koša, minus polovicu visine, treba da iznosi barem $(Ob - \frac{V}{2} = x)$ Erismanov indeks). Na temelju mnogobrojnih merenja kod takmičara i rekordera ustanovio je Erisman kod rekordera i takmičara, da njegov indeks iznosi prosečno: kod vežbača na spravama + 73, kod deseterobojaca + 83, kod skakača + 56, a kod trkača + 26.

Za decu izračunao je First vrlo podesne tabele, na kojima se direktno može otčitati vrednost idealne težine za pojedinu godišta. Tabelu je izdalao nemačko udruženje (Gesundheitswacht) Minhen N. W. 2 Sofijina ul. 5.

Kod svijih tih indeksa moram odmah da napomenem, da oni ipak imaju individualno samo ograničeno značenje. Kod niskog indeksa punoće tela ne može se odmah zaključivati i telesna slabost; tako i obrnuto, visoki indeks ne pokazuje pravu razliku između osavojljenje i atletske grade tela. Ako želimo da dobijemo tačnu sliku muskulature mase vežbačkog tela, treba da izvršimo tako zvanu reakciju belančevine, pošto je u čovečjem telu brutu belančevinu mahom muskularna belančevina. Drugim rečima, visoki procenat belančevine u čovečjem telu dokazuje visoku količinu muskularnih mase.

Izvadanje reakcije na belančevinu ponešto je komplikovana medicinska metoda, pa nije za nestruečnaka lako provediva.

Birger uzimlje u tu svrhu izlučivanje kreatininske mokraćome, te je izračunao, da srednje građeni vežbač izluči kroz dan 17.1 mg. kreatinina na kilogram svoje težine. Znatno više količine kreatinina ukazuju na atletski razvoj muskulature, a niže brojke na lošu razvijenost mišića.

Kobraš izradio je još tačnije, ali i komplikovanje izračunavanje kvantitativnog procenta belančevine, i to na temelju opšte mene tvari u čovečjem organizmu. Ta metoda iziskuje komplikovan laboratorijski rad. I sam Kobraš kaže za svoju metodu, da ima samo teoretsko značenje, jer je za praksu mnogo značajnije, kakav je kvalitet muskulare mase, a ne kolika je njena kvantitativna masa. Najefikasnija funkcionalna proba za muskulaturu sporta u vežbača jeste i biće postignuti efekat sportskog uspeha u takmičenju. Ovdje donašam tabelu po Kobrašu za trčanje, skakanje i bacanje kod muškaraca:

Sirina u ramenima: oba kraka antropometričkog merila stavljaju se uz oba vrha ramena (acromion). Pri tome valja paziti na neusiljeno držanje ramena i grudnoga koša, jer prejako isprivanje, i naprotiv sruštanje ramena, znatno utiče na rezultat te mere.

Sirina kukova (zdelice): meri se ginekoškim šestarom, uzimajući u obzir udaljenost od obih prednjih krajeva rubova trbušnih kostiju (spinac ili acar anteriores superiores).

Tabela uspeha u takmičenju po Kolraušu.

Uspel	mini- malan	slabi	prosečni			jako dobar	odlican rekordan
			a) pro- sečni	b)	c)		
Na 100 m	16,0	15,0	14,0	13,5	13,0	12,5	11,8
Na 400 m	75	70	65	62	59	57,5	55
Na 800 m	3,00	2,50	2,40	2,30	2,25	2,18	2,10
Na 3000 m	14,30	13,30	12,30	12,00	11,30	11,00	10,15
Na 5000 m	23,30	22,00	21,00	19,45	18,45	18,00	17,00
Na 10.000 m	50,00	48,00	45,00	42,00	40,30	39,30	37,00
110 m sa zaprekama	25,0	23,5	22,5	20,5	19,0	18,2	17,0
Skok u vis	1,20	1,25	1,35	1,40	1,48	1,55	1,70
Skok u dalj	3,50	4,00	4,50	5,00	5,25	5,75	6,25
Skok u vis s motkom	2,00	2,30	2,60	2,80	3,00	3,20	3,40
Bacanje kugle od 7,25 kg	5,00	7,00	8,00	9,00	10,00	11,00	12,00
Bacanje kamena od 15 kg	3,50	4,75	5,25	5,75	6,25	7,25	8,00
Bacanje diska	20,00	22,50	25,00	28,00	30,00	33,00	37,00
Bacanje kladiva	18,00	20,00	23,00	26,00	29,00	32,00	35,00
Bacanje kopila	25,00	30,00	35,00	39,00	43,00	47,50	52,50
Bacanje lopte	28,00	35,00	40,00	45,00	50,00	58,00	65,00

Za određivanje mišićne snage rabi se merenje dinamometrom. Vežbač se postavi na poprečnu dasku, koja je pričvršćena o dinamometar, uspravno tело, lako sagnut u koljenima. Uspeh potezanja dinamometra treba da bude barem u dvostruko vrednosti vlastite telesne težine. Kod treniranih i snažnih ljudi penje se uspeh na 4 i petrostruku vrednost težine. Brustiman pronalazi srednju vrednost za treniranje 3,3. Da se postigne tačniji rezultat treba uzeti srednju vrednost od 10 uzastopnih merenja u $\frac{1}{2}$ minutnim razmacima. Interesantna je poređba tih pojedinih merenja. Kod treniranih su rezultati svih 10 merenja gotovo jednaki. Ljudi flegmatične konsticije imaju postepeno sve više rezultate, a pretrenirani imaju prva merenja najviša, a onda im snaga opada.

Ima i iednostavni mali dinamometar, koji meri pritisak i mišićnu snagu luke, ali taj se malo upotrebljava u čisto sportske svrhe, radi ograničenosti rezultata (pokazuje samo mišićnu snagu ruke), pa ga upotrebljava samo medicinska pretraga eventualnih nervnih pare i mišićnih atrofija u komparaciji leve i desne ruke.

Merenje brzine volne muskulare reakcije uveli su Amerikanci u sportsku pretragu, kao tako zvana «tipping-test». Ova proba izvodi se na sledeći način: Uzima se čista hartija i olovkom razdeli na 6 jednakih polja, od kojih svaki treba da je veliko otprilike 6×5 cm. Osoba, koju ispitujemo, u desnu ruku malu tvrdu dašćicu (s kratkim i jako zašiljenim vrškom), tako da ju na gornjem kraju može kažiprostom obuhvatiti, da mu kod tuckanja točki ne izmijeđe medu prstima. Na danu zapoved tre

Glavna skupščina Sokolske župe Ljubljana

Sokolska župa Ljubljana je imela 11. marca ob 9. uri v mali dvorani Sokolskega doma na Taboru VI. glavno skupščino, katere se je udeležilo od 52 društev, 44 (1 oprav.) in od 27 čet 15 (2 oprav.) z nad 200 delegati. Skupščino je otvoril po uvodnih formalnostih starosta br. dr. Josip Pipenbacher, ki je najprej toplo pozdravil zastopnika Saveza SKJ III. namestnika staroste br. Lacka Križa iz Zagreba, ter vse navzoče delegate. V svojem lepem govoru se je najprej s pjeteto spomnil blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja, kojega spomin so zborovalci počastili s trikratnim slavlju, nato pa zaklicali mlademu kralju Petru II. trikratni zdravo. Med viharimi ovacijami so bili odposlani brzjavni pozdravji Nj. Vel. kralju Petru II. in Savezu SKJ. Brat starosta je nato prečital pismene pozdrave I. namestnika staroste SKJ br. Gangla, ki želi skupščini najboljših uspehov. V svojem poročilu je brat starosta orisal splošni položaj v župi izrek zahvalo vsem sodelavcem v župni upravi ter se spomnil umrlih bratov in sester, ki so zapustili za večno sokolske vrste, katerih spomin so zborovalci počastili z slava klici. Sodelovanje z ostalimi nacijonalnimi organizacijami je bilo prav prireno ter se je župa odzvala njihovim vabilom. Da ni bilo delovanje v župi tako uspešno, kakor bi želeli, je velika krivda v pomajjanju dobrih tehničnih in prosvetnih delavcev, kar pa bo skušala župna uprava v tekočem letu izboljšati. S pozivom na vztrajno delo v blagor in korist naroda in dobrovinje je br. starosta zaključil svoj govor med toplimi ovacijami zborovalcev.

Obširno poročilo je nato podal župni tajnik br. Stane Flegar. Uvodoma se je dotaknil splošnih prilik na teritoriju župe, ki v njih delujejo sokolske edinice in njih članstvo. Kakor vsak posameznik tako se morajo tudi edinice boriti z raznimi predvremenimi in nepredvidenimi zaprekami, da zadostuje svojemu poslanstvu in svoji nalogi. Z veseljem moramo ugotoviti, da sokolska misel vedno bolj pridobiava med našim kmetskim narodom, ki se z ljubnino oklepka sokolske ideje. S plemenito se je nato br. tajnik spomnil tragičnega dogodka v Marsella 9. oktobra 1934. Viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja in kojega zadnje besede «Čujo!» Jugoslavijo bo Sokolstvo čuvalo kot sveto oporočo na svojih zmagovalnih praporih. Pri vseh pogrebnih in drugih svečanostih je župna uprava s svojimi edinicami sodelovala po depurtaciji pa pa korporativno. Brat tajnik je nato poročal o sestavi in delu župne uprave. Zelo intenzivno delovanje je bilo tudi med petimi župami Dravske banovine, ter se je ustavil med župni odbor, ki zaseda po potrebi in rešuje važna vprašanja. Najvažnejše prireditve v župi so bile otvoritev sokolskih domov v Radomljah, Ponovičah-Sava, na Vrhniku Planini in Gerovem, letno telovadische je otvorila sokolska četa Sv. Jakob ob Savi, naraščajska prapor pa sta razvili društvi Polje in Vič, slednjemu je kumoval takratni prestolonaslednik, sedaj Nj. Vel. kralj Peter II. Vsa štiri organizirana sokolska okrožja so priredila tudi svoje zete, ki so dobro uspeli. Velika je bila udeležba na obeh pokrajinskih zletih v Sarajevu in Zagrebu, po depurtacijah pa se je župa udeležila župnih zletov v Karlovcu, Kranju, Celju in 30 letnici ustanovitve Sokola v Sremskih Karlovcih, ter po 1 delegatu pokrajinskog zleta ČOS v Opavi. Tudi pomembni jubilej 60 letnice brata dr. Murnika, 60 letnice brata Kajzelja in 50 letnica ministra brata dr. Draga Marušića se je župa udeležila po svojih odposlancih.

Sokolska župa Ljubljana šteje 52 društev in 27 čet ter je razdeljena na 4 okrožja, v osnovanju pa je še peto čabransko okrožje. Med letom se je ustavilo društvo v Trzinu in četa v Robu na Dolenjskem, likvidirala pa je četa Skaručna, mat. društvo Ježica.

Brat tajnik je nato podal še zanimivo poročilo o sokolskih četah ter je odsek za sokolske čete vodil br. Joža Baričevič. Odsek je poseveč četam večno pažnjo. Kot vzgled drugim najslužita sokolsko društvo Kočevec, ki ima 5 čet in Cabar, ki jih ima 4. Po vzoru Sokolske župe Mostar, delujejo naše čete v okviru sokolskega programa na podlagu kmečkega stamna in kulture na naši vasi. Končno je brat tajnik aperiral po znaniem Tyrševem geslu »Oseba nič, celota vse«, na čim intenzivnejše delovanje v župnih edinicah za splošno korist Sokolstva in naroda.

Zupnik načelnik brat Lozje Vrhovec je nato v izprenem poročilu izvajal naslednje: župa se je udeležila pokrajinskih zletov v Sarajevu in Zagrebu. Vabilo zagrebške sokolske župe se je župa odzvala s 1.100 udeležencimi. Pri javni telovadbi je nastopilo 280 telovadcev, 266 telovadk. v slavnostnem spreduku pa je korakalo 114 članov v krovu s 17 prapor. 15 narodnih nošči, 250 članic, godba Sokola I ter jezdni odskički ljubljanskih društva. Narodničke dne v Zagrebu pa se je udeležilo z vodniki vred 396 načinjakov in narodčinjak. V okviru programa za leto 1934. so bile 16. septembra župne tekme v prostih panogah, katerih se je udeležilo 19 vrst članov z 62 tekmovalci ter 10 vrst članic z 42 tekmoval-

kami. Uspehi so bili zodovljivi, dosegli so jih pa le ljubljanska in bližnja društva. Kot izbirne tekme za župne so bile tekme v okrožjih (4), ki se jih je udeležilo 127 članov, 75 članic, 65 moškega in 91 ženskega naraščaja. Letošnji okrožni in tudi društveni nastopi podajo najjasnejšo sliko stanja naše župe. Če pogledamo številke nastopajočih, opazimo nekoliko večje število od leta 1933. V ljubljanskem, kamniškem, dolenskem in obmejnem okrožju je skupno nastopilo 569 članov, 461 članic, 340 moškega, 344 ženskega naraščaja 520 moške in 479 ženske dece. V tehničnem pogledu so bili okrožni zleti dokaj dobro izvedeni in brez dvoma boljši od lanskih. Da bi se društveni nastopi pravilno usmerili, je župno načelnštvo izdal poseben pravilnik, ki je pokazal znake izboljšanja. V bodočem ga bo treba še bolj urešniti in vso strogostjo izvajati. Svoje javne nastope je priredilo 50 edinic, bodisi samostojno, bodisi s pomočjo bratskih društva. Tudi smučarstvo se lepo razvija ter ima danes že 33 edinic svoje smučarske odsanke s 1242 pripadnikami. Župa se je udeležila v ne preveč zavoljivem številu savezničkih tekem v posebnih panogah v Zagrebu ter smo odnesli v tekmi vrst zmagu, pa tudi mnogi posamezniki so se v posameznih panogah prerili k zmagovalcem. Na savezni tekmi v odborki v Osijeku pa je župa sodelovala z vrsto članov ter odnesla zmago. Po tem splošnem pregledu je podal temeljito poročilo o ponenu sokolske telovadbe in pomenu vladiteljskih zborov po Tyrševih načelih.

Zupni prosvetar brat Janc Pohar je v svojem uvodu najprej dotaknil načelnega stališča v vprašanju sokolskega prosvetnega dela, poudarjajoč, da je bistvo sokolskega dela v telovadnicu in to ZPO tudi vedno poudarja, zaveda se, da pa more prosvetno delo služiti predvsem dovajanjem novih sil telovadnic in da mora biti prosveta pomočni organ v sokolsko in nacijonalno idejni vzgoji članstva vladiteljskih zavzetih. Zaveda se, da je to edina in glavna bistvena naloga sokolskega prosvetnega dela. Po svojem jednatom uvodnem govoru o pomenu sokolske prosvete je prešel nato na delovanje ZPO in župnih edinic. Sej je imel ŽPO 12, v okrožjih pa so se vršile prosvetne konference ter jih je bilo 13. Delo v okrožjih se je pokazalo zelo uspešno pri malih stroških. Največje delavnost je pokazalo kamniško okrožje, ki je že dne 8. marca priredil svoj prvi prosvetni dan v Kamniku. ŽPO je namebral v jeseni prirediti odverske tekme, ki pa jih je preprečil tragični dogodek v Marselle 9. oktobra 1934. Viteškega leta, ko smo za vedno izgubili Viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja in kojega zadnje besede »Čujo! Jugoslavijo« bo Sokolstvo čuvalo kot sveto oporočo na svojih zmagovalnih praporih. Pri vseh pogrebnih in drugih svečanostih je župna uprava s svojimi edinicami sodelovala po depurtaciji pa pa korporativno. Brat tajnik je nato poročal o sestavi in delu župne uprave. Zelo intenzivno delovanje je bilo tudi med petimi župami Dravske banovine, ter se je ustavil med župni odbor, ki zaseda po potrebi in rešuje važna vprašanja. Najvažnejše prireditve v župi so bile otvoritev sokolskih domov v Radomljah, Ponovičah-Sava, na Vrhniku Planini in Gerovem, letno telovadische je otvorila sokolska četa Sv. Jakob ob Savi, naraščajska prapor pa sta razvili društvi Polje in Vič, slednjemu je kumoval takratni prestolonaslednik, sedaj Nj. Vel. kralj Peter II. Vsa štiri organizirana sokolska okrožja so priredila tudi svoje zete, ki so dobro uspeli. Velika je bila udeležba na obeh pokrajinskih zletih v Sarajevu in Zagrebu, po depurtacijah pa se je župa udeležila župnih zletov v Karlovcu, Kranju, Celju in 30 letnici ustanovitve Sokola v Sremskih Karlovcih, ter po 1 delegatu pokrajinskog zleta ČOS v Opavi. Tudi pomembni jubilej 60 letnice brata dr. Murnika, 60 letnice brata Kajzelja in 50 letnica ministra brata dr. Draga Marušića se je župa udeležila po svojih odposlancih.

Pri volitvah se je oglašil savezni delegat br. Lacko Križ, toplo pozdravljen, primačojo pozdrave savezne uprave ter želec sokolskemu delu v Ljubljanski župi čim več uspehov v korist in blaginja naroda in močne Jugoslavije. Br. Križu se je iskreno zahvalil župni starosta br. dr. Pipenbacher in nato ob 15. zaključil lepo in dostojno sokolsko zborovanje. J. H.

IZ TLOVEŽBAČKOG SVETA

SAVETODAVNI ODBOR ZA FIZIČKO VASPITANJE U ČESKOSLOVAČKOJ

U Češkoslovačkoj fizičko vaspitanje podredeno je Ministarstvu narodnog zdravlja i fizičkog vaspitanja. Odjelenju za fizičko vaspitanje stajao je još godina na čelu brat Augustin Očenášek, koji je pri stupanju u penziju dobio naročito priznanje. On je i organizovao odlično rad tog odjeljenja, ukoliko je uopće mogao da uspe, pošto se pokazivala premala brigada nadležnih krugova za fizičko vaspitanje, koje se je previše prepuštao privatnoj inicijativi. Do sada je postojao kod ovog ministarstva savetodavni savet za lesni uzgoj, kojemu je stajao na čelu univ. profesor brat dr. Vajgner. Taj savetodavni odbor, koji je brojio 29 članova, pripremio je predlog zakona o obveznom fizičkom vaspitanju, o obveznoj izgradnji letnjih vežbalista od strane opština i o osnivanju Tiraševog telesnozgajnjog instituta. Ovaj savetodavni odbor sada je proširen, pa su u njega pozvani i predstavnici nemackih i madžarskih telesnozgajnjih organizacija u ČSR, tako da brojci sada ovaj odbor 38 članova. Na mesto predsednika postavljen je umesto brata dr. Vajgnera, koji je previše zauzet drugim poslovima, brat Augustin Očenášek, koji je več kao načelnik tog ministarstva i kao dugogodišnji sokolski radnik te direktor državnih telesnozgajnjih tečajeva stekao ogromno iskustvo.

NOVO VEŽBAČKO ODELO BELGIJSKIH GIMNASTA

Belijski gimnasti održaće svoj ovogodišnji četrdeseti slet u Briselu i to od 17.-24. julija. Na ovaj slet je pozvan i Savez SKJ. Načelnštvo belgijskih gimnasta predložilo je skupštini, da se več na ovom sletu nastupi u novom vežbačkom odelju, koje će biti slike: umesto dosadašnjih belih trikohlača uvede se plave (kao kod Sokola), bele majice i crne papuče; članice i naraščajke imaju kratke crne hlače, bele bluze, crne papuče i bele čarape (kratke), naraščajci pak kratke tamno plave hlače i bele sportske košulje (pa-

namo). Stariji članovi imaju tamne duge hlače i belu sportsku košulju s dugim rukavima.

ŽIDOVSKA OLIMPIJADA (MAKABIJADA) U PALESTINI

Židovi organizovani su u gimnastičkim društvima, koja se zovu Makabi. Ove godine namerava Savez tih društava da priredi u danima od 2 do 7 aprila II makabijadu ili židovsku olimpijadu. Telovežbeni program obilat je pa predviđa zajednički nastup članova i članica, takmičenja u specijalnim vežbama na podiju i takmičenja u dva naesteroboju članova i dveternoboju članica. Pored toga biće još takmičenja u lakoj atletici i raznim sportskim građama te igrama.

IZ BELGIJSKOG SAVEZA GIMNASTA

Krajem prošle godine brojio je Kraljevski belgijski savez gimnasta u 153 društva 11.709 članova. Prema statistici iz godine 1933. pa je broj predstavnika za 240. Po uzoru na holandske gimnaste nastaje i belgijski gimnasti na podiju i takmičenja u dva naesteroboju članova i dveternoboju članica. Pored toga biće još takmičenja u lakoj atletici i raznim sportskim građama te igrama.

VOJNICKA NASTAVA U SVICARSKIM GIMNASTICKIM DRUŠTVIMA

Opšte naoružavanje sviju švicarskih susednih država, naročito pak Nemacke, zabrinulo je švicarske političke krugove, a odjeknulo je i u redovima Unije švicarskih gimnasta, koja je na predlog načelnštva sa svima protiv dva glasa zaključila da se u nastavni plan jedinica uvede obavezna vojnička nastava, naročito strešanje. Ovo je učinjeno iz razloga, da bude švicarski narod što pripremiji, ako bi se pokazala potreba u slučaju napada na Švicarsku sa bilo koje strane.

VESTI IZ ITALIJE

Priličan uspeh, koji su pokazali italijski takmičari na medunarodnim takmičenjima lano u Pešti, da je potstrek za intenzivnije pripremanje na olimpijadu, koja će se održati naredne godine u Berlinu. Vežbači iz čijih će se redova izabrat takmičari počeli su več s uvežbavanjem pod vodstvom novog vode A. Brombala, dok je sada vodio takmičare više godina M. Korias.

NOV OBLIK I NAČIN REDIGIRANJA LISTA »EDUKATA FIZIKATA«

Rumunjski gimnasti izdavaju privlčno dobro urediven list, koji nosi naziv »Edukata fizikata« (fizičko vaspitanje). Sada je ovaj list izmenio nesto oblik, a i način uredivanja. Uvedeno je nekončno novih rubrika, a nekoje dodašne proširene su, dok su napustili izlaženje sportskog romana. Važnije vesti pisane su ne samo u rumunjskom jeziku nego i na nemackem te francuskem. Na ovim jezicima izlaze i kraći informativni članci. Prvi broj (ovogodišnji) ovog lista donosi kao uvodni članak historiju fizičkog vaspitanja u rumunjskoj vojski, koja je dala zapravo i potstrek za fizičko vaspitanje gradanstva. Prvi pioniri tog vaspitanja bili su Virgil Badulesku, Justin Marinesku i major E. Palangeanu. Badulesku danas je general i direktor narodnog centra za fizičko vaspitanje, Marinesku vodi danas telovežbenu nastavu u vojski, a pukovnik Palangeanu je direktor vojne telovežbene škole. List donosi i spisak lečilista i banja Rumunije.

KRONIKA

Jugoslovenska izložba u Pragu. Po red izložbe jugoslovenske knjige ovih dana otvorena je u velikoj sali CTK u Licovoj ulici u Pragu izložba »Jugosloveni iz granica«, koju je aranžirala Češkoslovensko-jugoslovenska liga. Ova izložba pokazuje sa slikama, dijagramima i istorijskim dokumentima, načinom nošnjama i t. d. naš narod u pokrajnjama, koje su pripale drugim državama opština i o snovjanju Tirševog telesnozgajnjog instituta. Ovaj savetodavni odbor sada je proširen, pa su u njega pozvani i predstavnici nemackih i madžarskih telesnozgajnjih organizacija u ČSR, tako da brojci sada ovaj odbor 38 članova. Na mesto predsednika postavljen je umesto brata dr. Vajgnera, koji je previše zauzet drugim poslovima, brat Augustin Očenášek, koji je več kao načelnik tog ministarstva i kao dugogodišnji sokolski radnik te direktor državnih telesnozgajnjih tečajeva stekao ogromno iskustvo.

Turneja sofijskog pevačkog hora »Rodina«. Ovi dani gostovala je u našoj zemlji »Rodina«, jedan od prvih i najboljih bugarskih horova uopće. Ova umetnička turneja, koja je našem narodu, nakon gostovanja pevačkog hora »Gusla« i plovdivskog hora »Rodna pesen«, opet pokazala u najdoteranjem obliku umetničku i narodnu bugarsku pesmu, pretvorila se u veliku i značajnu manifestaciju južnoslovenskog bratstva. Rodina je posetila na svojoj turji Novi Sad, Suboticu, Ljubljano, Maribor i Beograd, dok je, načelost, otišla u Pragu knjiga »Naše veze s Lužicom«, koju su napisali prof. dr. J. Pata i Vladimir Zmečkal, a u kojoj je prikazan 25 godišnji rad društva prijatelja Lužice i društva »Adolf Černic«. Ova interesantna studija prikazuje na veoma lep način, koliko su braća Čehoslovaci učinili za Lužicu u njenoj borbi protiv germanizacije.

Zahvala ČOS Savezu SKJ

Savez SKJ primio je od bratske Češkoslovačke obice sokolske sledeću zahvalu:

Braćo i sestre!

Naša delegacija na smučarskim takmičenjima Vašega Saveza bila je kako od Vaših funkcionara, tako i takmičara i ostalih pripadnika Vašeg Saveza primljena s takovom bratskom ljubaznošću i toplinom i pravom slovenskom gostoljubivošću, kako je to zaista moguće samo među savezima koji su tako br

ROSIJA - FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

IZ NAŠIH ŽUPA DRUŠTAVA I ČETA

Zupa Banja Luka

BIHAĆ. — Glavna skupština, 3 februara 1935 održala se je u glavna godišnja skupština Sokolskog društva Bihać. Skupštini je prisustvovalo mnogobrojno članstvo, a od strane župe brat Slaviša Vajner.

Brat Fragner Ivan, starešina, otvarajući skupštinu seća se najpre Viteškog Kralja Ujedinitelja, a nato izražava vernošću Kralju Petru II. Skupština je popratila govor s oduševljivim poklicima Kralju Petru II.

Nakon pročitanje savezne poslanice br. starešina daje reč župskom delegatu br. Vajneru, koji se pohvalno izražava o društvenom radu.

Tajnik br. Sekanina Drago prikazuje u svom izveštaju sve grane društvenog poslovanja u prošloj godini. Iz njegovoga se izveštaja vidi, da je rad bio dobro organiziran, čemu se imala i zahvaliti uspeh. Zatim je podneo izveštaj načelnik brat Lakić Jovo. Tehnički se rad kretao u okviru radnog programa obaveznog za našu župu u 1934 god. Program nije izvršen u celosti, jer društvo nije imalo dovoljan broj kvalifikovanih prednjaka. U toku god. 1934 društvo je održalo jedan prosvetno-tehnički tečaj za vođe sokolskih četa i jedan društveni prednjaci tečaj od 14 do 23 novembra, koji je vodio župski prednjak br. Volk Miloš. Društvo je održalo i dva javna nastupa uz učešće sokolskih četa i okolnih društava. Društvo je uvelo aktivnog učešća na ova pokrajinska slet. Upisanih vežbala na kraju godine bilo je 538 u 20 vrsta. Održano je 859 vežbovnih časova sa 14.766 vežbača.

Posle toga prešlo se na izveštaj prosvetnog odbora. Sva nastojanja prosvetnoga odbora težila su za tim, da se ostvari sve ono što je programom predviđeno do kraja 1934 god. U toku god. 1934 održana su dva društvena prosvetna tečaja. Ovim tečajevima udarene su solidan temelj sokolskom radu u sletu. Prosvetni odbor organizovao je 2 idejne škole. Prosvetnu školu u Pragu (ČOS) pohodao je jedan brat. Predavanja i govora pred vrstom održano je 347 pred 28.714 slušača. Na sokolsku štampu bilo je pretplaćeno 168 preplatnika, a u svemu je rasturena 151 sokolska knjiga. O radu društva objavljene su u sokolskoj i drugoj štampi 44 vesti. Prosvetni odbor uredio je knjižnicu i snabdeo je sa 116 svezaka. U nedostatku Sokolske čitaonice otvorena je Sokolska knjižnica u kojoj su stavljeni na raspaganje svi sokolski listovi članovima. Inicijativom ovoga odbora osnovana je muzička sekcija. Muzička sekcija ima kompletnu duvalačku glazbu. P. O. posvetio je u svom radu veliku pažnju Sokolskim četama, kojih je bilo pod okriljem našega društva na kraju godine 12. Matično je društvo učestvovalo na javnim vežbama u Bihaću i pokrajinskim sletovima.

Izveštaj društvenog lekara brata Stjepka dr. Stanka pokazuje da je bila organizovana i lekarska društvena služba. Putem zdravstvene prosvete upoznavali su se Sokoli sa zdravstvenim značajem Sokolstva i higijenskim životom. Druga strana rada: pregled i lečenje bila je lakša, jer je zdravstveno stanje bilo dobro. Ambulantnih pregleda bilo je 212. Antropometrijska merenja nisu izvršena, jer društvo nije primilo uputu za taj rad.

Blagajnički izveštaj izneo je brat Popović Nikola. Odbor je uspeo i da pored postojeće krize ostvari prihod od 35.186 Din i 26 para i tako pokrije sve tekuće izdatke i uplati izvestan iznos na račun dugovanja iz prethodnih godina.

U ime revizionog odbora izvestio je brat Deur Mato da su pregledane knjige u potpunom redu. Nakon toga skupština je podelila razrešnicu statom odboru.

Brat tajnik izneo je predlog uprave o visini članarine i upisnine za 1935 godinu, što je jednoglasno usvojeno.

Brat blagajnik predložio je proračun za 1935 godinu s prihodom od 36 tisuća dinara i isto tolikim rashodom. Ovakvo veliki proračun diktiran je većim zadacima koji stoje pred društвom u ovoj godini.

Nakon primljenog predloženog budžeta prešlo se na izbor nove uprave, revizora i suda časti. Kandidacioni odbor predložio je ovu listu: starešina brat Fragner Ivan, zam. star. br. Mandić Branko, tajnik I br. Sekanina, Dragutin, tajnik II br. Šorić Aleksandar, tajnik III br. Katović Čine, načelnik br. Lakić Jovo, I zam. nač. br. Cvijanović Vaso, II zam. nač. br. Koričenac Mihailo, načelnica sestra Kosanović Milica, predsednik prosv. odbora brat Vasić Jovan, 25 odbornika i zamenika; reviziono odbor i časni sud.

Predloženu listu skupština jednoglasno usvaja s time, da se dostavi br. župi na odobrenje.

Nato je progovorio župski izaslanik, a br. starešina je nato zaključio ovu uspelu skupštinu. Dr. J. K.

BIHAĆ. — IV Zajednička sednica matičnog društva Bihać i sokolskih četa. Dne 3 marta održana je ova zajednička sednica. Posle uvodnih reči br. Fragnera, starešine, prešlo se na raspravu o programu rada. Radni program, koji se odnosi na 1935 godinu sadrži u sebi četiri bitna dela. Prvi tehnički deo predviđa vežbe za sve vrste kategorija. Vežbe će se izvoditi s članovima društva i čl. sok. četa na zajedničkom sokolskom sletu u Bihaću. Slet će se održati 8 odnosno 15. jun-a o. g. Naročita se pažnja posvetila takmičenjima, koja su u pr. god. potpuno izostala. Predlog je u celosti usvojen. U novi upravni odbor ušli su: starešina br. Pero Radetić (po 26 put!), zamenik Vučen Štrbac, načelnik Josip Gabrijel, zamenik Jovan Kondić, načelnica Zdravka Stojanović, zamenica Zora Uhlik, tajnik Mica Stefanović, blagajnik Stana Rukavina, prosvetar Rade Uhlik, statističar Stevan Pačić, pročelnik seoskih četa Dušan Savić, društveni lekar dr. Đoko Cvijić, spravari Radomir Banović. Ceo tok skupštine protekao je u savršenom redu. Zatim se starešina u ime uprave pozvala na ukazanom poverenju i pozvala sve članove i članice da ga složno i bratski pomognu u sokolskom radu. Pošto se od prisutnih niko više nijejavljao za reč, brat starešina zaključio je skupštinu.

nim prilikama zavidan uspeh. U odsutnosti blagajnika br. starešina dao je izveštaj o stanju društvene blagajne. Revisor br. Vučen Štrbac potvrdio je tačnost vođenja blagajne. Prosvertar, br. Šimo Radetić, dao je pregledan izveštaj o radu u prošloj godini. Zatim je pročelnik seoskih četa, br. Stevan Patić, dao iscrpan referat o radu Sokola na selu. Posle pročitanih izveštaja, koji su svr primljeni uz odobravanje, br. starešina predložio je budžet za 1935 god. u visini od 12.000 Din. Posle kraće diskusije proračun je primljen s time da se, prema ukazanoj potrebi, vrše virmanisanja među pojedinim stawkama. Pošto je zatim star uprava dobila razrešnicu, br. starešina sastavio je kandidacioni odbor od pet lica, koji je, posle kratkog dogovora, predložio novu listu. Predlog je u celosti usvojen. U novi upravni odbor ušli su: starešina br. Pero Radetić (po 26 put!), zamenik Vučen Štrbac, načelnik Josip Gabrijel, zamenik Jovan Kondić, načelnica Zora Uhlik, tajnik Mica Stefanović, blagajnik Stana Rukavina, prosvetar Rade Uhlik, statističar Stevan Pačić, pročelnik seoskih četa Dušan Savić, društveni lekar dr. Đoko Cvijić, spravari Radomir Banović. Ceo tok skupštine protekao je u savršenom redu. Zatim se starešina u ime uprave pozvala na ukazanom poverenju i pozvala sve članove i članice da ga složno i bratski pomognu u sokolskom radu. Pošto se od prisutnih niko više nijejavljao za reč, brat starešina zaključio je skupštinu.

Zupa Beograd

BANATSKO NOVO SELO. — Uprava društva. Na predlog god. skupštine čete i matičnog društva Pančevo, uprava župe je imenovala upravu Sokolske čete Banatsko Novo Selo za 1935 god. i to: starešina br. Šrbojub Parezanović, zam. starešina br. Mihajlo Omorjanović, tajnik br. Milan Šušić P. Pavle, načelnik br. Švetozar Dimitrijević, zam. načelnika br. Mita Avdeljan, načelnica sestra Novak H. Franciška, zam. načelnice sestra Helena Baro, prosvetar br. Francuski I. Timor, blagajnik br. Čavoški Miletka, Revizion odbor: br. Sava Modošanov, Borivoj Jovanović i Lazar Stamen.

Treći deo programa je poljoprivredni rad sokolskih četa. Kao osnovnog rada uzimaju se zadruge kao dosad najbolji i oprobani instrumenti za uspešnu pomoć. Tako će se unaprediti stočarstvo zadružnim radom, a članovima Sokola osnutkom kreditne zadruge obezbediće se javtin i lak kredit. Ovo poslednje ostvarije se u tom slučaju, ako se donešu nov zakon o zadrgama. Naročita se pažnja ima posvetiti zasejavanju lana i konoplje kako bi se kod našeg seljaka suzbila kupovina loših industrijskih i gradskih produkata. Napokon se ima izvršiti racionalizacija dubrišta. Izgraditi će se isto tako i program koji bi služio kao osnov na prednem pčelaru. Strukovni predavači daće potrebna obaveštenja na letnim sastancima. Četvrti deo programa je higijenski, u kojem se naročito ističe potreba higijene stana, odelja i dubrišta, propaganda i higijenska izložba kod pojedinih četa. Imu i takvi radova, gde će biti potrebna i zajednička akcija, kao isušivanje barutina — gnezda malarije — u Pritoci. Za higijenske izložbe spremljen je materijal u Domu nar. zdravlja, koji će se moći lako i spremno prenäšati po pojedinih jedinicama.

Sednici je prisustvovao 66 članstva matičnog društva, 96 članstva iz 11 sokolskih četa, 6 iz 4 sela koja imaju odjeljenja sokolske dece i 3 iz društva Ličko Petrovo Selo, svega 171 članstva. Dr. J. K.

BOS. PETROVAC. — Predavanja. Prosvertar sestra Olga Premužić, nastavnica Gradanske škole, održala je dva predavanja o temi »Utisci s puta u Egipt«. Predavanja su bila dobro obrađena. Izneseni su detalji opisa s celog puta, prikazani slikama i mnogim predmetima minijaturi, koje je predavačica donela s puta.

Predavanje je posetilo preko 80 članova, koji su uobi predavanja pratići s velikom pažnjom i interesovanjem.

PRIJEDOR. — Glavna skupština. Sok. društvo u Prijedoru održalo je svoju glavnu godišnju skupštinu 17. februara o. g. Prisustvovalo je oko sedamdeset odraslih lica i dosta dece. Šest seoskih sokolskih četa, koliko ih društvo ima, poslalo je takode svoje izaslanike na skupštinu. Brat starešina, Pero Radetić, otvorio je skupštinu prigodom govorom, pozdravivši isključenje braća i sestre. Pre prelaza na dnevni red skupština je u dubokom pjetetu od poštu senima Kralja Mihajla. Tom prilikom starešina je potsetio prisutne na preminuлог brata protu Dušana Želeniku i na pokojnu sestru Persu Stojanović. Zatim su svim zasnovno klusaljali Mladom Kralju Petru II. Posle toga br. Šimo Radetić, prosvertar, citao je poslanicu Saveza. Nakon toga prešlo se na čitanje god. izveštaja funkcionara, iz kojih se može razabrati, da je rad ovog društva u prošloj godini bio krunisan uspehom. Broj članova raste s vremenjem na vreme. Celokupan broj pripadnika Sokola u društvu iznosi 401, od kojih su polovina odrasli. Posećivanje časova vežbanja je prilično uredno. Iz načelnikovog izveštaja razabire se, da je tehnički rad u prošloj godini dao vidnih rezultata. Društvo je učestvovalo na sok. sletovima u Sarajevu i Zagrebu i davalo je više svojih priredaba, koje su dobro uspele. Seoske čete pokazale su u raz-

večer. Prema tome svega rada bila su 144 sata.

Sav materijal, koji se kroz ovo vreme na tečaju obradio, predaval su članovi Tehničkog i Prosvetnog odbora župe i to kako sledi: 1) Sokolski sustav telovežbe (općenito) — brat Kalman Slavko (3 s.); 2) Metodika sokolskog uzgoja — brat Milan Bakić (4 sata); 3) Proste vežbe praktično br. Kalman i Cvijanović Švetozar (18 s.); 4) Strojne vežbe — br. Kalman i Cvijanović Švetozar (9 s.); 5) Vežbe na spravama — braća Tatolović Nikola i Dragović Mirko (4 s.); 6) Igre — br. Kalman (9 s.); 7) Laka atletika — brat Dragović (7 s.); 8) Odbojka — brat Kalman (3 s.); 9) Telovežba omladincima — brat Kalman (4 s.); 10) Vežbovni časovi bez sprava — brat Kalman (17 s.); 11) Vežbovni časovi sa spravama — br. Kalman (14 s.); 12) Tehnička organizacija — brat Tatolović Nikola (1 sat); 13) Tehnička statistika — brat Kalman (1 sat); 14) Taborovanje — brat Dragović (1 sat); 15) Prosvetni rad u sokolskim društvima i četama — brat Tatolović dr. Vasilij (1 sat); 16) Istorija Sokolstva — brat Tatolović dr. Vasilij (4 s.); 17) Sokolska misao — br. Vinter dr. Franko (2 sata); 18) Organizacija ŠSKJ — brat Škabić Matija (2 s.); 19) Anatomijska i fiziologija — brat Micheljević dr. Dragutin (3 sata); 20) Higijena i prva pomoć — brat Šondić dr. Ivan (3 sata); 21) Narodna kola — br. Bakić Milan (4 sata); 22) Sustav, I. II i III struka — brat Kalman (10 s.); 23) Sokolska administracija — brat Vuković Nikola (1 sat); 24) Red takmičenja na župskom sletu — br. Kalman (1 s.); 25) Proste vežbe (teoretski) — braća Tatolović N. i Kalman.

Kao što je gore spomenuto sviju polaznika bilo je 57 (52 muška i 5 ž.). Po svom građanskom zanimanju raspoređeni su ovako: zemljoradnika 20, obrtnika 16, trgovaca 5, općinskih službenika 4, privatnih časnika 2, dipl. učiteljice 2, kucanice 2, drž. čin. 1, sudski zvanik 1, zvanik sreskog načelnstva 1.

Svi ovi učesnici bili su smešteni u zajedničkoj nastambi u zgradi bivše županije, prehrana su imali također zajedničku u ovdasnoj narodnoj kavani.

Tečaj je održan delom na trošak župe, koja je u tu svrhu dobila pomoć od bratske savezne uprave, a delom na trošak samih jedinica.

Vodstvo tečaja je veoma zadovoljno kako redovitim odvijanjem radi, tako i pažnjom i disciplinovanosti svih učesnika, a tako isto i općim uspehom, koji se nakon tronedenjnog zajedničkog i predanog rada već pokazao i započao kod velike većine polaznika ovoga tečaja. Vodstvo je zbog toga uvereno, da će nakon ovog tečaja se same biti znatno lakše organizovati i prirediti župski slet ove Sokolske župe, što se održava na Vidovdan ove godine u Bjelovaru, već da će tehnički rad u svim jedinicama koje su imale svoje predstavnike u ovome tečaju, nakon njega znatno pokročili napred, jer su sve takove jedinice u ovim predstavnim dobile ljudje, koji su aktivno učestvovali u tronedenjnoj sokolskoj prednjakoškoj školi, veoma svesno

i priredno i održanoj. Da li će se ove nadje župskog načelnista i ispuniti, po kazaće već najsororiju budućnost.

Da to i zaista tako bude stoji u prvom redu da samih polaznika tečaja i do uprava njihovih jedinica, koje im trebaju omogućiti nesmetano vršenje njihovoga rada i biti im na pomoći u savesnom ispunjavanju njihovih teških prednačkih dužnosti.

TROJEGLAVA. — Masarikova Prokleta. Kako prošle, tako i ove godine naša je četa proslavila dojstovanstveno i na svečan način 85 rođendan br. Tome Masarika. Proslava je održana 10 marta u 11 sati u sokolani, koja je bila krasno ukršena slikom jubilara i Nj. Vel. Kralja Petra II, kao i ostalih. — Na toj proslavi učeli su učesniči Sokoli, nastavnici mesne škole, deca i mesno seljaštvo. Svečanu skupštinu otvorio je zam. starešine Vaso Krajnović pozdravivši prisutne, a zatim je predao reč br. prosvertaru Momčiloviću, koji je održao predavanje: »Život i rad T. Masarika«. Predavanje je saslušano pažljivo i s velikim interesom. — Br. Stjepan Hradec održao je predavanje na češkom jeziku pod temom: »Tomaž Masarik, kao Čeh i Slaven«. Cela svečanost završena je pevanjem slovenske himne »Oj Slovenci«.

Zupa Cetinje

KOTOR. — Glavna skupština. 17. februara o. god. održana je glavna godišnja skupština. Zamjenik starešine br. Jovan Grivić otvorio je skupštinu, pozdravio braću i sestre i odao počast seniori blagopočivšeg Kralja Aleksandru I Ujedinitelju, što je od prisutnih članova popraćeno trokratnim slavljanjem i začeljio srećno vladanje i dug život Mladom Kralju Petru II.

Sa skupštine otplaćani su pozdravni brojzovani Sokolskom savezu, župi i banu br. Muji Sočići.

Brat zam. tarešine izložio je u potezima rad uprave u god. 1934.

Po pročitanju savezne poslanice poziva funkcionere da podnesu skupštini svoje izveštaje. Svi su izveštaji predani, jednoglasno

TIVAT. — Rad lutkarskog pozorišta. Sokolsko društvo u Tivtu osnovalo je lutkarski otsek. Za kratko vreme po osnivanju uspelo se, da se ovo pozorište snabdije sa svim potrepštinama i dekoracijama. Kako je ovo pozorište prvo u Sokolskoj župi Cetinje, da i na teritoriji čitavog Zetske banovine, davano je nekoliko pretstava u mestima Boke Kotorske, kao i u Cetinju. Tako na dan 21 februara t. g. pozorište je napravilo izlet u Hertegovinu, gde je prikazivan vrlo poučni komad »Dobro pobeduje«, od brata Herolda Gustava. Isti komad je dobio treću nagradu pri zadnjem konkursu Prosvetnog odbora Saveza Sokola te je nagrađen sa 500 dinara. Isto tako prikazivan je isti komad u Kotoru na 3 marta te godine, koji je u svakom pogledu uspeo. Sama poseta govorila koliko je interesovanje za ovu stvar, jer svugde je bio uspešno vrlo dobar. S pozorištem nameravamo da posetimo još neka mesta Boke Kotorske, a običi čemo i nekoj mesta Crne Gore. Krš.

Zupa Maribor

BELTINCI. — »Mladinski popoldan«. Dne 24. II. je naraščaj našega društva priredio »Mladinski popoldan«. Na vopredou su bili trije šaljivi prizori od D. Vodopivec, in sicer: »Luknja v namiznem prtu«, »Čašica kave« in »Veče v režiji br. Medvešček-a.

Prireditev je lahko rečemo uspešna. Naraščaj je igral neprisiljeno, čeprav je večina izgralev nastopila prvič. Zalostno dejstvo je, da se pri nas mladinske prireditev emalovačujejo. Ne podcenjujemo dela naših malih. Vzgojimo iz Sokoličev-Sokole. To pa nam bo uspešno le tedaj, če jim bomo dali spodbude i moralne podpore za vedno večje in popolnejše delo.

Zupa Mostar

FATNICA. — Selo. Naša četa je odrala u selu Nartu selo na 17 II 1935 god. Od naše čete prisustvovali su se lu starčeva, tri tečajca i pet članova. Na selu je bilo prisutno oko 70 seljaka. Sakupljenima je odražao govor o zadacima Sokolstva br. Čulafić. Posle govora brata Čulafića upisala su se u četu tri nova člana. Nato su tečajci pritočili pismo br. župe, kojim daje upute i savete Sokolima na selu.

MOSTAR. — Glavna skupština. Naraščajski otsek Sokolskog društva Mostar održao je svoju godišnju skupštinu u prostorijama društvene čitaonice. Pre otvaranja skupštine naraščajski zbor odpreo je skladno i lepo »Sokolski pozdrav«. Brat predsednik Mustafa Popovac održao je skupštini pozdravljajući prisutne sa »Zdravo«, zatim se toplim rečima seća neumrolog Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Poziva prisutne da kliknu »Slava Kralju Mučeniku i Ujedinitelju«.

Zatim se pristupila biranju novoga odbora u koji su ušle sledeće sestre i braća: predsednik br. Mustafa Popovac, potpredsednik s. Danica Vukičević, tajnik br. Predrag Andabak, blagajnik s. Mara Čupina, zapisničar s. Dobrila Grigić, izvestilac za štampu s. Slabodanka Brkić, posrednik između roditelja i naraščaja s. Mirjana Vujačić i br. Oton Župančić. Odbor je izabran početkom februara, a predsednik je izabran u četvrtom rednom vođenju.

Nakon toga je br. Tripo Miličević, predsednik naraščajskog otseka, pozvao sestre i braću lepim rečima na rad u novoj godini. Skupštinu završava u ime nove uprave br. Popovac amancatom neumrolog Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja: »Čuvajte Mi Jugoslaviju!«

Naraščajski otsek je nedavno počeo ponovni rad i tek je u začetku svoga rada, ali naraščaj radi savešno i neumorno te će kroz izvesno vreme pokazati svoju vrednost.

Nadamo se, da će i ovoga puta mostarska sokolska omladina, vodenu duhom svojih velikih predaka Šantića i Čorovića, pokazati što je i šta vredi, tim pre što se u današnje teško vreme mnogo više očekuje od nje, i da će svojim radom i užvišenom misli prepoznačiti za dobro svoga Kralja, naša rodna i otadžbine. S. B.

OREBIĆI. — Društveni prednjački tečaj. Od 18 februara do 4 marta svake veleri od 6 do 9 sati u velikoj općinskoj dvorani, koja je udešena za vežbaonici S. d., održan je društveni prednjački tečaj, organiziran po br. načelniku Furlanu. Tečaj je vodio župski prednjački br. Ivan Sedlaček, a sasvim toga jedne nedelje je predavao u mesnjoj čitaonici »Sloga« roditeljima dece o kojima telesnog vaspitanja za decu. Predavanje je bilo uverljivo, pa je pravljeno pažnjom i odobravanjem. Održan je tečaj i svakom pogledu uspeo, a to se da prosuditi i iz toga, što su svih 13 ženskih tačno i dragovoljni polazili sokolsku školu i što su sva predavanja bila slušana zamernom pažnjom, te pravljene beleške, imajući, odrasli članovi društva, pokesali su se, kako bi društvo bilo prsto i kakva troška za

održanje tečaja. Uz župskog prednjačku i br. načelnika doprineli su uspehu tečaja, držeći predavanja, ovi društveni članovi: učiteljica Dragoljović, opšt. lekar dr. Kovačević, prof. Fišković, poroznik Grgurević, sudija Vrsalović, učitelj Vekarić, sudija Zgav.

Zupa Novo mesto

NOVO MESTO. — Župni zbor društva. načelnikov. V zmislu sklepova zadnje seje župne uprave so se prvo nedeljo u mjesecu zbrali u Sokolskom domu u Novem mjestu ob 8. uru najpreje tehničari iz edinice Mirenskega sokolskoga okrožja. Zbor je vodil okr. načelnik br. Marjan Tratar, ki je podaval uvodom izčerno tehnično poročilo iz vseh okrožnih edinic, iz katerega posnemamo, da je telovadilo 107 članov, 66 članic, 54 moškoga, 39 ženskoga naščaja, 98 moške in 117 ženske dece, skupaj 465 telov, oddelkov od 926 vsega upisanega sok. članstva.

V vsem letu je bilo 2312 telov, dne 25.6. 1940 telovadečimi vseh oddelkov, kar je napram l. 1933. Za 6000 već. Razen Št. Ruperta so vse okr. edinice predile lepo uspele javne nastope in poleg njih sodelovale na vseh župnih ter savcnih prireditvah v prav lepem številu. Sledile so volitve okr. načelnštva za l. 1935. Izbrano je: okr. nač. br. Marjan Tratar (Trebnje), nam. br. Urbas Adolf (Mokronog), s. okr. nač. Draga Kolenc, nam. s. Cebulj Darinka (Mokronog). S to točko je bil zbor tudi ob 9. uru zaključen, nakar se je istotam vršil redni letni zbor vseh ediničnih načelnikov ter načelnik, ki ga je vodil župni načelnik br. Ljudevit Papež. Udeležba je bila z izjemo 1 edinice (Mirna peč!) polnoštevila. Po uvodnem pozdravu je br. Papež nodal izčerno poročilo o teh. delu župe in edinic v l. 1934, ki je zopet nov korak na lesteveci sokolskih uspehov naše župe. Iz njegovega obširnega poročila posnemamo, da je telovadilo v lanskem letu v 15 društvin in 6 četah: 370 članov, 142 članic, 178 m. in 111 žen, nar. ter 412 m. in 419 ž. dece, skupaj 1632 vseh telovadečih. V vsei župi je bilo 5252 vadbenih dni s skupno udeležbo 62.555 telovadečih. Prednji. zbor je v 10 edinicah ni je vadilo 21 izprasan in 34 neizprasan prednjaček ter 13 izprasan in 19 neizprasan prednjaček, prednjaček, skupaj 87 prednjaček. ŽTO je priredil v oktobra žup. predn. tečaj, v januarju t. l. pa žup. predn. izpote.

V zmislu odred Savcnega načelnštva se je u župi osnovalo 8 smučarskih oddelkov in začetkom februara je ŽPO priredil 4 dnevni smučarski tečaj, župa pa se je udeležila z uspehom tudi sa vseh smučarskih tečem u Škofji Loki in doma priredila župne in društvene tečme.

V nadaljnjem je poročal o nastopih, ki jih je bilo z župnim 15 u župi u udeležbo 3314 telovadečih. Poleg domaćih pa se je udeležila župna nastopov tudi drugod in zlasti pohitela v Zagreb in Sarajevo v prav čestnem številu. Po poročilih obec. okr. načelnikov so se vršile volitve župnega načelnštva in okr. načelnštva kot sledi: župni načelnik br. Papež Ljudevit, načelnika: brata Šlabar in Tratar, župna načelnica: s. Murn Iva, nije namestnica: s. Vida Poljanšek in Kolence Dragu. Novomeško sokolsko okrožje: okr. načelnik br. Šlabar, nam. br. Adam in Mihelić, s. okr. načelnica Poljanšek Viduđa za namest. s. Meršol Drago. Izpitna komisija za društ. in župne izpote ostane neizpremenjena. Končno se dolazi podrobni program v l. 1935: 9. in 10. junija župne tečme in župni zbor leta 25 letnic župe, v juliju 14 dnevnih župnih prednjačkih tečajev z dodatnima: plavljivim in lahkotlj. tečajem, v avgustu pa tečaj za vodnike dece in naščaja. Določita se dva okr. tajna zleta in župno taborenje, obvezno za vse edinice. Sledil je razgovor o novem župnem pravilniku za sok. nastope, ki je bil sprejet z nekaterimi izprememi.

Nadzorni odbor br. Rihard Štefan, Čurčić Kosta, Savič Savo, Stevan Pravica i Dušan Kostić.

Sud časti: dr. Sunajković Branko, dr. Bogdan Vidović, dr. Milan Jojkic, Aleksa Starčević i Uroš Čović.

Konačno je uzezo reč starčina Sokolske župe br. dr. Vojislav Besarović. Zahvaljuje na združnom radu uprave društva u minuloj godini i apeluje na članove, da ličnim žrtvama i trudom doprinesejo još večim uspesima.

Skupština je protekla dostojevno i bila još jedna vidna manifestacija sokolske svesti.

Zupa Osijek

VEL. KOPAONICA. — Gradnja vežbaonice. Pred kratko vreme podigli smo svoju vežbaonicu. Nije doduše dom ali za nas će biti dobro. Islo je teško, ali smo ipak uspeli. Mesna općina imala je jednu staru zgradu, koja nije služila ni za šta. Brat Mas i brat Vanić su izradili kod mesnog upravnog općinskog odbora, da je tu zgradu prenudio Sokolskom društvu. Sada se je zgrada srušila i ponovno podigla, ali tako da je udešena jedna prostorija za vežbaonicu sa 10 m širine i 6 m dužine, a jedna prostorija je uređena za općinske potrebe. Nastojanjem iste braće sada smo, uz vežbaonicu, dobili od Zemljisne zajednice komad zemljišta od kojih 200 četvrti, hrvati, što će služiti kao letnje vežbalište. Do sada se vežbalo kojekuda: po privatnim stanicima, školi, školni dvorištu, a sada ćemo moći i zimi i leti na svojem dradimo. Članovi vežbači i deca već izjavljivali, kako će, vreme dopusti, urediti spomenuto vežbalište. U novoj vežbaonici radi se već punom parom za okružna takmičenja i slet u Subotici.

Vrlo smo zahvalni našoj općini i našoj Zemljisnoj zajednici.

Zupa Sarajevo

SARAJEVO. — Glavna skupština, U nedelju 10. februara, održana je u Apolokinu glavna godišnja skupština Sokolskog društva Sarajevo. Skupština je otvorena starčina društva br. Aleksa Starčević, koji na prvom mestu evocira usponom na Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, te poziva skupština, da u znak odavanja počasti Seni Besmrtnog Kralja dva minuta šuti i misli na Kralja Mučenika.

Nakon čitanja od dve minute br. Starčević nastavlja govor u kojem prikazuje društveni rad i govor o akciji milosrda.

Br. Starčević se, po završetku govoru seća umrlih članova pok. Vasilija Grdića i drugih, kojima skupština odaje počast kličući »Slava im!«

Br. Ivan Radić pročita je saveznu poslanicu.

Tajnica s. Rada Vasiljević pročita da je opširan tajnički izveštaj. Mnogo se zadržava na teškoj marsejskoj tragediji, dajući punog izražaja sokolskog oscjanju kojim je duboko progrena.

Načelnik br. ing. Jovan Ilić podnosi izveštaj o tehničkom radu.

Prosvetar br. Hajrudin Čurić u svom prosvetarskom izveštaju ističe, da prosvetni rad u društvu nije mogao biti naročito intenzivan iz nekoliko razloga, a jedan je od tih što članovi Prosvetnog odbora nisu uđovoljavali svojim obavezama.

Br. Boško Šiljak podnosi je blagajnički i statistički izveštaj.

Br. Simo Stanivuković, uz spontano odobravanje skupštine, podnosi je izveštaj Fonda za gradnju sokolskog doma.

Br. ing. Popov, kao delegat Sekcije ruskih Sokola, izveštava o radu te sekcijske.

Br. Hasan Ljubunčić je podnosi ispravni izveštaj o stanju i radu sokolskih četa.

Nadzorni odbor je izvestio, da je poslovanje uprave društva u minulom godini bilo ispravno vodeno.

Starčina društva br. Starčević otvorio je diskusiju o podnosenju izveštajima društvenih fukcionera.

Prvi izvima reč br. Blagojević i podvrgava kritici rad prosvetara i odgovorio mu je profesor dr. Stefanović.

U diskusiji uzeли su učesnika još br. prof. Miron, ing. Popović Jovo i Stanivuković Simo.

Poslednja tačka dnevnog reda bila je: predlog za imenovanje nove uprave društva. Skupština jednoglasno predlaže ovu novu upravu: starčina br. Aleksa Starčević, zamenici br. dr. Bogdan Vidović i Injac Hengster, tajnik br. Abduselam Balagija, blagajnik br. Boško Šiljak, prosvetar s. Rada Vasiljević, statističar br. Šiljak, načelnik br. Rudolf Ažman, zamenici Tomo Vranješ i Svetozar Gačinović, načelnica Aleksa Zagaj, zamenice: Blečić Ljiljan, i Bođanović Milena, ref. za čete br. Radmilo Grdić. Odbornici: br. ing. Vojislav Besarović, Ivan Radić, Uroš Čović, Čeremidžić Mitar, Stjepan Zambal, Mulka Jāroslav, Joksimović Rade, Pešović Dušan, Oskar Lavrač, Jelena Đopuđa, Roubiček Otto, Josip Dušek, dr. Šiman Mušanović, Milutin Zekavčić, Alojz Skopal, Venček Miško, Dušan Ukropina, Aleksije Leonov, Bogdan Kapor.

Nadzorni odbor br. Rihard Štefan, Čurčić Kosta, Savič Savo, Stevan Pravica i Dušan Kostić.

Sud časti: dr. Sunajković Branko, dr. Bogdan Vidović, dr. Milan Jojkic, Aleksa Starčević i Uroš Čović.

Konačno je uzezo reč starčina Sokolske župe br. dr. Vojislav Besarović. Zahvaljuje na združnom radu uprave društva u minuloj godini i apeluje na članove, da ličnim žrtvama i trudom doprinesejo još večim uspesima.

Skupština je protekla dostojevno i bila još jedna vidna manifestacija sokolske svesti.

Zupa Sušak - Rijeka

BRLOG. — Predavanja. Dana 10 februara o. g. braća Jovan I. Karleuša i Uglješa Vujnović održali su u Brlogu vrlo uspešno predavanja. — Brat Karleuša sa temom: »Što je Sokolstvo — Istoriska uloga Sokolstva u radu za oslobođenje i ujedinjenje — Sokolstvo u odnosu prema religijama.« — Brat Vujnović je govorio o temi: Sokolska načela — Uticaj televežbe na duhovni život — Sokolska demokratija.«

Predavanja su bila sestavljena od tri kraće temata lako razumljive obrade.

Dana 17 februara u školi u Drenovu Klanecu, brat Karleuša održao je predavanje o temi: Sokolska ideja u selu — Selo kao osnovi jakosti i čistoće Sokolske ideje. — Brat Vujnović održao je isto predavanje s istom temom kao i u Brlogu dana 10 februara.

Zatim brat Karleuša uzima ponovo reč i govor: »O programu sokolskog rada na selu i uvedi kao veoma važnu tačku rada rada osnovanje i razvijanje zadružarstva. Govori o istoriju zadružarstva — govori o zadružarstvu poznatih država, koje su danas na najvišem stepenu kulture i obrazova-

nosti i napominjući, da je sve to učinilo dobro organizovano zadružarstvo, kao što je to bilo u Danski, Engleskoj, Nemačkoj i drugim kulturnim zemljama.

KRALJEVICA. — Masarikova proslava. Sokolsko društvo Kraljevica proslavilo je vrlo svečano 85 rođendan presidenta bratske CSR br. Tome Masarika priređivši 7 m

čekog zbora, čemu je najvećma krivnja u nemaju prostorija, pa se zato administracija nije odvijala onako kako bi to bilo poželjno. Opisuje rad društva u prvoj polovini godine, koji je bio iscrpljen pripremama za župski slet i sletove u Sarajevu i Zagrebu. Značajan je bio društveni izlet na Spasovo, kad se je društvo sa svim kategorijama sastalo sa susednim četama. Spominje pokladnu zabavu, proslavu Zrinskih i Frankopana, javnu vežbu te učestvovanje kod susednih društava i četa te na sletovima, 14. oktobra održana je komemoracija smrti Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra, 1. decembra bilo je polaganje zaveta Njegovom Veličanstvu Kralju Petru II, a 16. decembra održana je vanredna glavna skupština, na kojoj je zaključeno, da društvo sagradi vlastiti dom. Tokom godine održano je 19 sedница upravnog odbora te su rešena 663 akta.

Iserpan izveštaj dao je brat načelnik Zvonko Šuligoj. Načelništvo, uz pomoć prednjačkog zboru, koji je brojio 18 članova i 6 članica, vršilo je telešnouzgojni rad u vežbaonici, telovežbenim priredbama, sudeđovanjem kod drugih javnih nastupa i sletova, župskog i saveznog takmičenja, izleta i pohadanja prednjačkih tečajeva. Prednjački zbor održao je 13 sednicu. Sve vežbačke kategorije radile su neprekidno osim dece i ženskog naraštaja, koje nisu vežbali u julu i avgustu. Sve kategorije vežbale su u 20 grupa, svaka grupa po dva puta tedno. Poprečno su vežbala 33 člana 14 članica, 103 naraštajaca 53 naraštajke, 248 muške i 154 žene. Ukupno je bilo 1153 vežbvenih časova. Od priredaba ističe: javnu vežbu, deče-naraštajku akademiju, žansku akademiju i društvene utakmice, na kojima je takmičilo 11 vrsta, te 2 izleta. Društvo je sudeđovalo kod 4 četna i 2 društvena nastupa. Osim toga na okružnom sletu u D. Dubravi i župskom sletu u Čakovcu, zatim na sletovima u Sarajevu i Zagrebu. Na župskim utakmicama takmičila su se 4 društva s 10 vrsta i 3 pojedincima, gde su se sve kategorije kvalifikovale kao pravci župe. I u takmici u obojici vrsta članova i naraštajaca su pravci župe. U toj takmici pobedili su vrste župa Bjelovar, Banja Luka i Karlovačka. Na lakoatletskim utakmicama prigodom sleta u Zagrebu društvena vrsta se je plasirala na 7 mesto, a brat Samac postigao je zamerne rezultate. 2 člana i 2 članice polazile su župski prednjački tečaj, 1 član i 1 članica tečaj za naraštajne kola te 7 župski smučarski tečaj. Društveni prednjački ispit položio je 5 članova i 2 članice, a 1 član je položio i župski prednjački ispit. Smučarski otsek sastoji se od 24 člana, 3 članice, 20 naraštajaca i 3 naraštajke. Agilan je i naraštajski otsek. Nakon programa rada za ovu godinu završen je ovaj zanimivi izveštaj.

Brat prosvetnik Nikola Bosanac pružio je skupštini također opširan izveštaj o prosvetnom radu u društvu. Prosvetni odbor sastao se je od 7 članova i 2 članice, održao je 4 sednice. U glavnom držao se je programa odredenog od SPO u 4godisnjem planu i programa ŽPO za prošlu godinu, od kojeg programa je i ostvaren veći deo. Jedino nije ostvaren organizovanje otseka za tretzelenost i štednjiku. Predavanja održano je 11 pred 1098 članstvima, 948 naraštajima, 598 dece i 426 drugih. Govor pred vrstom bilo je 117 i to 14 članovima, 55 naraštajima i 48 deci, koje su slušala 192 člana-ice, 1872 naraštaj, 1614 dece i 18 drugih. Društvenih priredbi bilo je: 2 svečane proslave, 1 akademija, 2 zabave, 1 igranka i 8 izleta. Školu za novo članstvo vršio je 51 novi član. U novembru započeta je idejna škola za naraštaj, koja će trati do marta. Na Sokolski glasnik pretplaćeno je 48, Soko 18, Sokolič 20 i Našu radoš 208. Knjižnica imade 579 knjiga, 341 knjigu čitala su 252. Osnovane su zbirka isčekala s 96 isčekala i zbirka fotografija za 91 fotografijom. Kao dodatak izveštaju prosvetnika, da je brat Šambarek izveštaj o muzičkom radu. Glazbeni otsek broji 18 članova i ima 23 imena glazbala i 10 tambura, što je svojina društva i pretstavlja vrednost od preko deset tisuća dinara. Arhiva imade preko 200 kompozicija. Osim na župskom i zagrebačkom sletu te na svim društvenim priredbama sokolska muzika je svirala na još 4 javna nastupa.

Iz blagajničkog izveštaja brata Jandrošića proglažai, da imovina društva iznosi 169.390 dinara. Društvo duguje samo Savezu 20.000 u ime beskamatnog zajma za gradnju doma, koji se imade isplatiti u roku od 5 godina. Iz izveštaja društvenog gospodara brata Kalbača vidi se, da društveni inventar vredi 90.561 dinar.

Brat A. Žima dao je ovu statistiku članstva. Imade članova 506, članica 85, muš. naraštaja 133, žen. naraštaja 74, muš. dece 100, žen. dece 42, svega 940 pripadnika.

Brat Rubinić izvestio je skupštini o stanju društvenih četa, kojih imade 20 sa 747 članova, 94 članica, 158 muš. naraštaja, 35 žen. naraštaja, 642 muš. dece i 516 žen. dece. Četa Gor. Rijeka nije poslala izveštaj. Javni nastup održalo je 11 četa, a sudeđovanja bilo je 39. U četama održano je 33 predavanja i 284 nagovora. Knjižnice imade 18 četa sa 949 knjiga. Prosvetni priredbi bilo je 153, pretplatnika na so-

kolske listove 95. Inventar četa vredi 6366 dinara, a fondovi za gradnju domova 6394 din. Postavljeni su stalni nadzornici četa, koji moraju svaka četiri meseca pregledati sav rad dodeljenih im četa. Na sastanku tih nadzornika konstatovano je, da je rad od 4 četa vrlo dobar, od 8 dobar, od 4 slab, a 4 još nisu pregledane.

Voda konjičkog otseka brat Milovanović iznosi je da taj otsek broji 32 redovna člana. Održana su 148 redovna i 32 izvanredna česa jašenja. Otsek nastupio je na društvenoj vežbi sa 18 članova, u Zagrebu sa 18 članova i na nastupu čete Zbelova-Kućan sa 8 članova. Sudjelovalo je sve članstvo otseka i na sletu u Čakovcu. Pošto otsek niti članovi ne raspolažu sopstvenim konjima to je vrlo ograničena upotreba državnih jahadih konja.

Brat dr. Milčetić predočio je skupštini izveštaj održanu za gradnju doma. 16. decembra održana je izvanredna skupština, na kojoj je zaključeno da se odmah pristupi akciji za gradnju sokolskog doma, koji će biti posvećen usponi Viteškog Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja. Finansijski otsek prišao je radu. Pročelnik mu je brat Ponigratić, a tajnik br. Imenšek. Do sada je upisano 49.795 dinara priloga. Fond od pre iznosa 153.986 dinara. Akcija za sakupljanje znatno će se proširiti. Pročelnik gradevniot otsek je br. Posmodi, a tajnik br. R. Mežnarić. Dalje akcija i gradnja doma ovisiće doprimosima članstva i prijatelja Sokolstva, o potporama države, grada i Saveza.

Nakon svih izveštaja, u ime dosadanje uprave Zahvalio se je brat starešina na poverenju i pod predsedanjem brata dr. Stankovića obavljen je izbor nove uprave. Predane su dve liste. Druga se je razlikovala samo u osobi prosvetara i jednog člana uprave te je izabrana ova uprava: starešina Novaković S., zam. starešine Ponigratić V. i Rubinčić M., tajnik Jadrošić, zapisičar Rokić, prosvetar Bosanac N., blagajnik Šurbek, gospodar Siber T., matičar Samac V., načelnik Kovačić J., zam. načelnika Perić i Ponigratić D., načelnica Semrekar E., zam. načelnice Brknjač M., Odbornjak i zamjenici: dr. Posmodi, dr. Hercezi, Stare, Samac M., Stanković Ljubica, Škarpa, dr. Slavnić, ing. Briksi, Milovanović, dr. Vanjek J., Cepanec M., Stanković, Rokić, Marković, Čmrečki i Šambarek. Revizori: Pirkar G., Grčević V. i Hršak, pročelnik narašt. otseka Deduš, referent za sokol. čete Rubinčić, za glazbu Šambarek i voda konj. otseka Milovanović. Sud časti: predstnik dr. Stanković, zam. prets. V. Suligoi, članovi dr. Engelhart, dr. V. Milković, Miščin D., Stare, i Žima L.

Nakon izbora Zahvalio je brat Novaković na ponovnom poverenju i izložio program daljnog rada društva, a naročito se je osvrnuo na gradnju doma.

Izaslanik župe brat Belčić čestitao je na radu matičnom društvu Zahvališći na saradnji prigodom župskog sleta te pothvalio dosadanji rad. Istak-

nuo je važnije degodaje u sokolskom životu, smernice rada u ovoj godini, a napose slet u Subotici. M. B.

VRATISINEC. — **Gradnja doma.** Od svog postanka bavila se ova četa mišiju, kako bi došla do svog toliko željenog sokolskog doma.

Unatoč današnje teške krize, donezen je zaključak da se pristupi ovog vroča izgradnji iako ne bog zna kakve sjajne zgrade skromnom i pristojnom prizemnom domu izgrađenom iz opeke i borovine. Opeku su ispekljali sami članovi, a sva potrebna drvena građa takođe je poklonjena od članova i prijatelja Sokolstva.

Zahvaljujući dobrom vodstvu organizacije došli smo do besplatnog dovođenja drva, peska i šljunkje, dočim sve ručne i vozne radnike daju marni članovi i meštani besplatno. Na taj način biće ovaj dom draži seljacima, jer će znati, da su ga podigli svojim žuljevitima i svojim materijalom.

VARAŽDIN. — **Naraštajsko selo.** U nedelju, dne 3. marta o. g. priredio je naš naraštajski otsek naraštaj i dece, koje je uspeo iznad svakog očekivanja. U 14 gimnastičkih točaka nastupiši u prostim vežbama, na razboju, konju, u raznolikostima i u skupinskim vežbama brojne kategorije muškog i ženskog naraštaja, te muške i ženske dece. Sve su vežbe bile vrlo dobro izvedene, pa su braća i sestre vodnici pokazali zaista lepe rezultate svoga rada. I luka sreće uspela je potpuno. Tako se je fond naraštajskog otseka za taborovanje opet povećao znatnom svotom. U početku se požudravio je sakupljeno brojno općinstvo predstnik otseka brat A. Kovačić i staknukvi rad otseka i svrhu sela. Ove godine uopće razvija naraštajski otsek znatnu aktivnost. I broj njegovih pričasnika je već negoli prešao godinu. Već od početka novembra drži se svačake nedelje idejna škola za naraštaj, a od početka februara i plesni tečaj na kojem se poučavaju narodna kolaka. Uspe li ovih praznika organizovati taborovanje makar u skromnoj meri — to je vruća želja svog naraštaja — požrtovnici će vode otseka nači u tom najlepšu nagradu za svoje napore.

D.

Zupa Zagreb

PODSUSED. — **Predavanje: Uloga kemije u ratu.** Na poziv Sokolskog društva u Podsušedu, održao je predavanje u nedelju dne 3. marta o. g. br. Mirko Virt, inr. kemije kod tvornice »Kaštel«, o temi: Uloga kemije u ratu. Razjasnilo je čime se bavi kemija, kako se gledalo pre na tu nauku i do koglika je napretka doprila. Pronalasci se primenjuju na dobro čovečanstva. Velike pomoći imadu od nje napredni gospodari. U ratu se uloga kemije menjala. Njegino delovanje koje za vreme mira koristi i pomaže ljudskom pretpotku u ratu postaje pogubno. Kemija će biti u budućem ratu najsnažnije neprijateljsko oružje. Radi tolike važnosti kemije, narod treba da se njeni.

KLUBA — **KLUBA** — **KLUBA** — **KLUBA**

J. ORAŽEM
РИБНИЦА на Долењском
Издавају сине скокске вежбе спроведне опреме читавих нежубана, скокских домова, школа, војске и морарице, летних геј-банића и купалишта, погрешнице заједица у атлетику, спроваде за кућну гимнастичку и башче. Онојда ставе спроведне. Израда најсоднија — Црне умерене.

5-1

Preporučamo tvrtke, koje oglašuju u Sokolskom glasniku!

KLUBA
vse vrst po fotografijah ali risbahn istevšjuju najsoludnije
KLUBARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVAT

47-13

UČITELJSKA TISKARNA
V LJUBLJANI PODRUŽNICA V MARIBORU
Tyrševa ulica št. 44
Vse tiskovine za sokolska društva, potrebne knjige za sokolske knjižnice, vabila, letak, lepake za sokolske priredite. Vam izdela Učiteljska tiskarna. Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige, časopise, revije, vizitke, bloke, račune, jedilne liste, posmrtnice in mladinske liste. Ilustrira knjige v eno- in večbarvnem tisku. Lastna tvorница šolskih zvezkov. Knjigoveznicna. Oddelek za učila z veliko zalogo slik naših velmož

KNJIGARNA V LJUBLJANI PODRUŽNICA V MARIBORU
Tyrševa ulica št. 44

UČITELJSKA TISKARNA
V LJUBLJANI, FRANCIŠKANSKA 6

48-13

me upozna. Treba da znade za njezinu korisno i pogubno delovanje. Predavanje je bilo popraćeno mnogobrojnim eksperimentima, koje je s uspehom izvodio br. Stanišak Stjepan.

Velika dvorana Sokolskog doma bila je dupkom puna slušača, koji su velikim interesom pratili izvode eksperimentacije predavača.

SISAK. — **Prednjački tečaj.** U mesecu novembru i decembru prošle godine održan je prednjački tečaj naše države. Pismeni ispit obavljeni su dana 2, a usmeni 3. marta o. g. Pretsedao je i ujedno ispitivač župski načelnik br. Alfred Pihler. Pored njega ispitivali su: Vajnhart Lujo, član župskog tehničkog odbora, Pejnović Stevo, državni načelnik i Lončar Jelena, načelnica. Isputu je prisustvovao valo od vremena do vremena više članova društvene uprave, a zamjenik starešine, direktor gimnazije, Korlaec Josip celo vreme pismenog i usmenog ispitivača. Isput je polagalo 18 kandidata društva Sisak i jedan društva Glini.

Dva su kandidata našega društva odbijena nakon pismenog ispitivača, a svi koji su pripušteni usmenom ispitiju, položili su ga s uspehom. U nedelju navečer (t. j. 3 III) u 20 sati 30 minuta, nakon svesnog ispitija, proglašen je rezultat. Isput su položili braća: Dujak, Selecki, Novaković, Šalat, Paunović, Jančić, Metkoš, Marković, Frangenc, Čorić i Dukić iz Gline; sestre: Pavleković Dujak, Nogić, Vladetić, Bereković i Lugaric.

Brat Pihler i starešina brat Teslić pozdravili su kandidate, stavili im na srce rad u Sokolu i čestitali im na uspeh rukovavši se sa svakim od njih. Ovo je prvi naš društveni tečaj, na kom je 16 članova i članica sposobljeno za vođenje svih kategorija. Ovim je osiguran bolji uspeh u budućem tehničkom radu, pa se s pravom nadamo odlčnom tehničkom i prosvetnom uspehu našeg društva.

Držanjem društvenih tečajeva nastavice se svake godine.

STENJEVAC. — **Društveni rad.** Naše je društvo nakon održanja glavne skupštine 20. januara ove godine, nastavilo intenzivnije sa svojim radom. Kako je već društvo razvilo delatnost svih otseka, koje može sokolska jedinica da ostvari u našim prilikama — to je rad društva ove godine upravljen u pravcu izgradivanja unutarnje snage i vrednosti kako pojedinačno tako pojedinim otseka, te celog društva.

U cilju upoznavanja i širenja bratstva među članovima, kao i zato da bi neprestano članstvo društva bilo upoznato sa svakim radom društva i moglo sudeđovati u određivanju pravca njegova rada, odlučeno je da se svake prve subote održi društveni sastanak svih članova, članica i naraštajaca.

Prvi je sastanak održan 9. februara. Sastanak su posetili i braća dr. O. Garvančić, starešina župe, dr. A. Pihler, načelnik župe te S. Džamonija, tajnik župe. U dvorani Narodnog doma skupilo se oko 250 članova. Sastanak je otvorio starešina društva J. Rišlavi iz

loživši svrhu ovih sastanaka. Govorili su i starešina i načelnik župe, pa su njihovi stvari i uverljivi govorili bili bažljivo poslušani.

Brata vežbači naročito su oduševili članove. Opaženo je da su ovakvi sastanci, koji se daju mesečno najveću propazu zarađuju za vežbaonice. Javnim su nastupi 1—2 puta godišnje, članstvo je zaposleno organizacijom — i često od samog programa i ne vidi ništa. Niže ni sabrano. Ovakav pak gledaju sve te stvari mirno, nenamešteno i imaju već učinak. — Kasnije se davalo film o lepotama našeg Sarajeva, kao i Jajača, Plive i okoline.